

TARIMSAL EKONOMİ VE POLİTİKA GELİŞTİRME ENSTİTÜSÜ

TEPGE

Durum /Tahmin

Turunçgiller

2014/2015

Hazırlayan

Eda AYGÖREN

edaozdil@hotmail.com

TEPGE YAYIN NO: 261
ISBN: 978-605-9175-32-6

Aralık:2015

İletişim:

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı Kampüsü
Eskişehir Yolu 9.km
Lodumlu/ANKARA

Telefon: 0312 287 5833
Faks: 0312 287 5458

© TEPGE
Her Hakkı Saklıdır.

TEPGE'nin izni olmaksızın basılamaz, basılı veya elektronik materyal olarak çoğaltılamaz ve/veya dağıtılamaz.
Kaynak gösterilmek şartı ile alıntı yapılabilir.
Yayın içerisindeki her türlü yorum ve değerlendirmeler yazara aittir ve Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı ve TEPGE'nin görüşlerini yansıtmaz.

ÖNSÖZ

Turunçgiller; turunç, portakal, mandalina, greyfurt, bergamot ve limon gibi ekonomik değeri yüksek olan Citrus cinsi meyve ağacı türlerini içine alan bir bitki topluluğudur. Aynı zamanda, dünyada en fazla üretilen ve uluslararası ticarete konu olan meyve grubunu ifade eder. Bütün dünyada taze olarak tüketiminin yanında meyve suyu ve uçucu yağ endüstrisinin en önemli kaynaklarından birini oluşturur. İçerdiği yüksek orandaki C vitamini ve mineral maddeler nedeniyle sağlık açısından tavsiye edilen meyve türleri arasında yer alır. Bununla birlikte sahip olduğu ekolojik istekleri nedeniyle sadece subtropik iklim kuşağının sulama sıkıntısı olmayan yerlerinde yaygın olarak yetiştirilebilmektedir.

2014 yılı USDA verilerine göre, dünya üzerinde yaklaşık 88 milyon ton turunçgil üretimi gerçekleştirilmektedir. Dünya turunçgil üretiminde portakal en fazla üretilen çeşittir. Portakal üretimini mandalina, limon ve greyfurt takip etmektedir.

Turunçgil yetiştiriciliğinin ülkemizde oldukça eski bir geçmişi bulunmakta olup, Cumhuriyetten sonra hızla gelişmiştir. Türkiye turunçgil yetiştiriciliği için ekolojik şartlar bakımından oldukça uygundur. Turunçgiller ülkemizde en fazla Akdeniz, Ege ve kısmen de Doğu Karadeniz bölgelerinde yetiştirilmektedir. 2014 yılı TÜİK verilerine göre, Türkiye’de turunçgil üretiminin %85’i Akdeniz Bölgesi’nden sağlanmaktadır. Türkiye toplam turunçgil üretiminin %83’ü Mersin, Adana, Antalya ve Hatay illerinden karşılanmaktadır.

Tarımsal Ekonomi ve Politika Geliştirme Enstitüsü (TEPGE) bir yandan bilgi ve veri tabanı oluşturmayı sağlarken; diğer yandan da sektördeki gelişmeleri yakından takip edecek ilgili kişi, grup ve kuruluşları bu gelişmelerden zamanında ve doğruya en yakın olarak haberdar edip bilgilendirmeyi sağlamak amacıyla ürün bazında Durum-Tahmin Raporu hazırlamaktadır.

Bu raporlarda, içinde bulunulan yıla ait üretim, kullanım, ihracat ve ithalatta ortaya çıkan gelişmeler “Durum”, bir sonraki yılda muhtemel gelişmeler ise “Tahmin” adı altında sistematik olarak incelenmektedir. Bu incelemeler, şüphesiz dünyadaki gelişmelerin ışığı altında cereyan etmektedir.

Bu çalışmada dünyada ve Türkiye’de turunçgil yetiştiriciliğinin mevcut durumu ve yıllar itibari ile değişimleri, ürünlerin üretim miktarları, dış ticaretleri ve tüketimleri incelenmiştir. Çalışmanın sektörle ilgilenen tüm kurum ve kişilere güvenilir bir bilgi kaynağı oluşturacağı temenni edilmektedir.

Yoğun emekleri için bu raporu hazırlayanlara teşekkür ederim.

Mehmet Cihad KAYA
Enstitü Müdürü

İÇİNDEKİLER	SAYFA NO
<i>DÜNYADA TURUNÇGİLLER</i>	1
<i>DÜNYADA DURUM</i>	3
Portakal.....	3
Mandalina.....	6
Limon	8
Greyfurt.....	10
<i>DÜNYADA TAHMİN</i>	13
Portakal.....	13
Mandalina.....	14
Limon	15
Greyfurt.....	16
<i>TÜRKİYE'DE DURUM</i>	17
Portakal.....	18
Mandalina.....	20
Limon	22
Greyfurt.....	24
<i>TÜRKİYE'DE TAHMİN</i>	26
Portakal.....	26
Mandalina.....	26
Limon	26
Greyfurt.....	26
EK TABLOLAR	27
KAYNAKLAR	60

TABLolar**SAYFA NO**

Tablo 1: Dünya Portakal Arzı ve Kullanımı (2010/2011 - 2014/2015)	4
Tablo 2: Dünya Mandalina Arzı ve Kullanımı (2010/2011 - 2014/2015)	7
Tablo 3: Dünya Limon Arzı ve Kullanımı (2010/2011 - 2014/2015)	9
Tablo 4: Dünya Greyfurt Arzı ve Kullanımı (2010/2011 - 2014/2015)	11
Tablo 5: Türkiye’de Turunçgil Dikim Alanı, Üretim, Verim ve Ağaç Sayısı (2013-2014)	17
Tablo 6: Türkiye Portakal Arzı ve Kullanımı (2012/2013 - 2014/2015)	19
Tablo 7: Türkiye Mandalina Arzı ve Kullanımı (2012/2013 - 2014/2015)	21
Tablo 8: Türkiye Limon Arzı ve Kullanımı (2012/2013 - 2014/2015).....	23
Tablo 9: Türkiye Greyfurt Arzı ve Kullanımı (2012/2013 - 2014/2015)	25

ŞEKİLLER**SAYFA NO**

Şekil 1: Dünya Narenciye, Portakal, Mandalina, Limon ve Greyfurt Üretimi (Bin Ton)	2
Şekil 2: Dünya Portakal Üretiminde Önemli Ülkeler (2013/2014).....	3
Şekil 3: Dünya Portakal İhracatında Önemli Ülkeler (2013/2014)	3
Şekil 4: Dünya Portakal İthalatında Önemli Ülkeler (2013/2014)	3
Şekil 5: Dünya Portakal Arzı ve Kullanımı (2010/2011-2014/2015)	5
Şekil 6: Dünya Portakal Suyu Üretim, İthalat, İhracat ve Yurt İçi Tüketimi (Ton) (2013/2014)	6
Şekil 7: Dünya Mandalina Üretiminde Önemli Ülkeler (2013/2014)	6
Şekil 8: Dünya Mandalina İhracatında Önemli Ülkeler (2013/2014)	7
Şekil 9: Dünya Mandalina İthalatında Önemli Ülkeler (2013/2014)	7
Şekil 10: Dünya Mandalina Arzı ve Kullanımı (2010/2011-2014/2015).....	8
Şekil 11: Dünya Limon Üretiminde Önemli Ülkeler (2013/2014)	8
Şekil 12: Dünya Limon İhracatında Önemli Ülkeler (2013/2014)	9
Şekil 13: Dünya Limon İthalatında Önemli Ülkeler (2013/2014)	9
Şekil 14: Dünya Limon Arzı ve Kullanımı (2010/2011-2014/2015).....	10
Şekil 15: Dünya Greyfurt Üretiminde Önemli Ülkeler (2013/2014)	10
Şekil 16: Dünya Greyfurt İhracatında Önemli Ülkeler (2013/2014)	11
Şekil 17: Dünya Greyfurt İthalatında Önemli Ülkeler (2013/2014)	11
Şekil 18: Dünya Greyfurt Arzı ve Kullanımı (2010/2011-2014/2015).....	12
Şekil 19: Türkiye Portakal Üretiminde Önemli İller (%) (2013).....	18
Şekil 20: Türkiye’de Üretilen Portakal Çeşitlerinin Miktarları (Ton) (2013-2014)	18
Şekil 21: Türkiye’nin Portakal İhracatı Yaptığı Ülkeler (2014)	18
Şekil 22: Türkiye Portakal Arzı ve Kullanımı (2012/2013 - 2014/2015)	19
Şekil 23: Türkiye Mandalina Üretiminde Önemli İller (%) (2013).....	20
Şekil 24: Türkiye’de Üretilen Mandalina Çeşitlerinin Miktarları (Ton) (2013-2014)	20
Şekil 25: Türkiye’nin Mandalina İhracatı Yaptığı Ülkeler (2014)	21
Şekil 26: Türkiye Mandalina Arzı ve Kullanımı (2012/2013 - 2014/2015)	22
Şekil 27: Türkiye Limon Üretiminde Önemli İller (%) (2013).....	22
Şekil 28: Türkiye’nin Limon İhracatı Yaptığı İlk Beş Ülke (2014)	22
Şekil 29: Türkiye Limon Arzı ve Kullanımı (2012/2013 - 2014/2015).....	23
Şekil 30: Türkiye Greyfurt Üretiminde Önemli İller (%) (2013).....	24
Şekil 31: Türkiye’nin Greyfurt İhracatı Yaptığı Ülkeler (2014)	24
Şekil 32: Türkiye Greyfurt Arzı ve Kullanımı (2012/2013 - 2014/2015).....	25

EK TABLOLAR**SAYFA NO**

Ek Tablo 1: Dünya Portakal Üretim, Kullanım ve Ticareti (1000 Ton) 2005/2006-2014/2015	28
Ek Tablo 2: Dünya Mandalina Üretim, Kullanım ve Ticareti (1000 Ton) 2005/2006-2014/2015..	31
Ek Tablo 3: Dünya Limon Üretim, Kullanım ve Ticareti (1000 Ton) 2005/2006-2014/2015	35
Ek Tablo 4: Dünya Greyfurt Üretim, Kullanım ve Ticareti (1000 Ton) 2005/2006-2014/2015...	38
Ek Tablo 5: Dünya Portakal Suyu Üretim, Kullanım ve Ticareti (1000 Ton) 2005/2006-2014/2015	40
Ek Tablo 6: Dünya Portakal Üretici Fiyatları (ABD \$/ Ton)	42
Ek Tablo 7: Dünya Mandalina Üretici Fiyatları (ABD \$/ Ton)	43
Ek Tablo 8: Dünya Limon Üretici Fiyatları (ABD \$/ Ton)	44
Ek Tablo 9: Dünya Greyfurt Üretici Fiyatları (ABD \$/ Ton)	45
Ek Tablo 10: Türkiye’de Turunçgil Üretimi	46
Ek Tablo 11: Türkiye’de Bölgelere Göre Turunçgil Üretimi (Ton)	47
Ek Tablo 12: Türkiye’nin Ülkelere Göre Portakal İhracatı	49
Ek Tablo 13: Türkiye’nin Ülkelere Göre Mandalina İhracatı	50
Ek Tablo 14: Türkiye’nin Ülkelere Göre Limon İhracatı	52
Ek Tablo 15: Türkiye’nin Ülkelere Göre Greyfurt İhracatı	54
Ek Tablo 16: Türkiye’nin Ülkelere Göre Portakal İthalatı	56
Ek Tablo 17: Türkiye’nin Ülkelere Göre Mandalina İthalatı	56
Ek Tablo 18: Türkiye’nin Ülkelere Göre Limon İthalatı	57
Ek Tablo 19: Türkiye’nin Ülkelere Göre Greyfurt İthalatı	57
Ek Tablo 20: Türkiye Turunçgil Ortalama Üretici Fiyatları (TL/Kg)	58
Ek Tablo 21: Bazı Turunçgil Çeşitleri ve Turunçgil Üretim Takvimi.....	59

DÜNYADA DURUM

Dünyada turunçgil üretim ve tüketimi özellikle 1980'lerden sonra büyük artış göstermiştir. Dünya turunçgiller üretimindeki bu artışın nedenleri yetiştirme alanlarının artışı, ulaştırma ve paketlenmedeki gelişmeler, kişi başına gelirlerdeki artışlar ve tüketici tercihlerinin sağlıklı gıdalar yönünde değişmesi şeklinde sıralanabilmektedir.

Tarım ürünleri ticaretinde meyve ihracatı küresel olarak önemli bir konuma sahiptir. Taze meyve ihracatı içinde ise turunçgil meyveleri çok önemli bir yerdedir ve küresel anlamda her yıl geniş miktarda ticarete konu olmaktadır. Ayrıca, taze meyve ve sebze taşıma ve depolamasındaki teknolojik gelişmeler ve ticari liberalizasyon da turunçgil endüstrisine küresel bir değer kazandırmıştır. Uluslararası turunçgil piyasaları sahip oldukları dinamik yapı sebebiyle uluslararası rekabet ve ticarete yaşanan gelişmelerden yoğun olarak etkilenmektedirler. Turunçgil sektörünün önümüzdeki dönemlerde de ihracat pazarlarındaki büyüme, sektörel pazarlama çabaları, döviz kurları ve ticari serbestleşme unsurlarının etkilerini hissetmesi beklenmektedir. Turunçgil sektöründe uluslararası pazarlar ve rekabetin önemi artıkça hükümet programlarının etkisi ve buna ilişkin politikalar da daha etkin olacaktır (1).

1980'lerde üretimde yaşanan gelişmelerin sonucu olarak kişi başına turunçgil meyveleri tüketiminde büyük artış gözlemlenmiştir. Hızlı büyüme işlenmiş turunçgil ürünleri üretim ve tüketimi için de gerçekleşmiş, bu gelişmede paketlenme ve taşımacılık alanlarındaki gelişmeler de etkili olmuş ve bu iki unsur maliyetleri düşürerek kaliteyi arttırmıştır. Meyve taşımacılığı ve depolamasındaki teknolojik ilerlemelere ek olarak ticari liberalizasyonun sonucu, turunçgil endüstrisinin kapsamı küresel bir boyut kazanmıştır. Günümüzde turunçgil meyveleri üretimi yoğun bir şekilde Güney

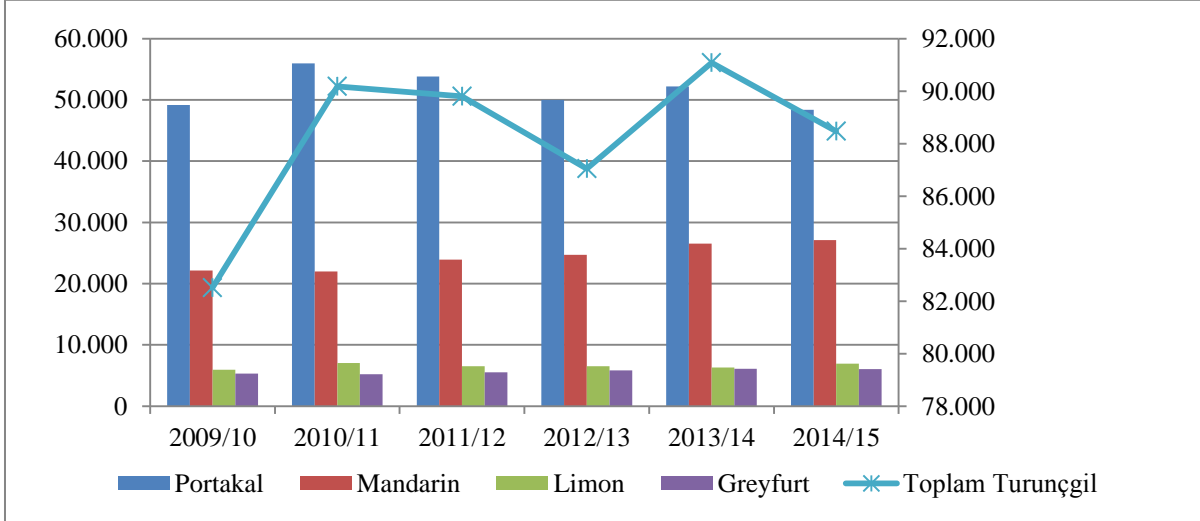
yarım küreden Kuzey yarım küreye doğru geçiş yapmaktadır. Bu durum, Kuzey yarım küredeki büyük tüketim bölgelerinde meyvenin yıl boyunca bulunabilirliğine katkı sağlamaktadır. Asya tüketim pazarları da turunçgiller üretimi için geleceğe yönelik ticari genişleme anlamında yeni beklentiler oluşturmaktadır (1).

1980'lerden sonra üretim alanında yaşanan gelişmelerin doğal bir sonucu olarak, hem taze hem de işlenmiş turunçgil ürünlerinde özellikle de üretici seviyesinde fiyat düşüşleri gözlemlenmeye başlamıştır. Yaşanan bu gelişmeler neticesinde yeni plantasyon artış oranları da son yıllarda düşme eğilimi göstermektedir ve önümüzdeki dönemde taze turunçgil üretim ve tüketiminde bir düşüş yaşanacağı düşünülmektedir. Günümüzde turunçgil sektörü, yüksek düzeyde rekabetçi küresel pazarlar yörüngesinde gelişmektedir. Özellikle pazarda artan düzeyde kaliteye odaklılık ve üretimde katma değer yaratma çabaları tüketim eğilimlerinde değişime yardımcı olmaktadır. Meyve dağıtımında, konsantrasyon işlemesi ve konsolidasyonun perakende zincirlerince yapılmasının bir sonucu olarak küresel perakende zincirlerinin artan oranda güçlendiği bir süreç başlamıştır. Sonuç olarak günümüzde turunçgil meyveleri pazarı üretici yönlendirici bir yapıdan daha tüketici odaklı bir yapıya doğru gelişme göstermektedir (1).

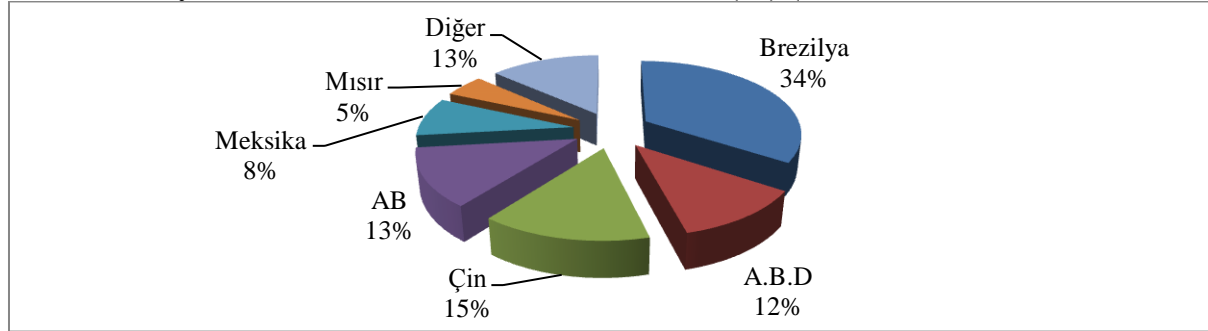
2013/2014 üretim sezonu USDA verilerine göre, dünya toplam turunçgil üretimi 91 milyon ton olarak gerçekleşmiştir, sonraki sezonda üretimin %3 oranında azalacağı tahmin edilmektedir.

Turunçgil meyvelerinin genellikle pazarlama dönemi Eylül-Mayıs ayları arasında olsa da bazı çeşitlerde Haziran ayına kadar uzanabilmektedir (Ek Tablo 21).

Şekil 1: Dünya Portakal, Mandalina, Limon ve Greyfurt Üretimi (Bin Ton) (2009-2015)

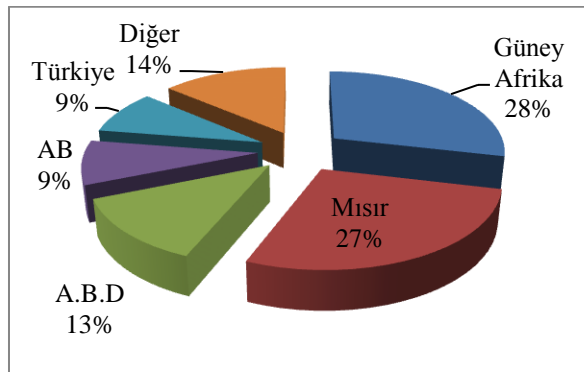

Kaynak: <http://www.fas.usda.gov/>

Portakal Durum**Şekil 2: Dünya Portakal Üretiminde Önemli Ülkeler (%) (2013/2014)**

Kaynak: <http://www.fas.usda.gov/>

2013/2014 üretim sezonunda 52 milyon ton olan dünya toplam portakal üretiminin %34'ünü Brezilya, %15'ini Çin, %13'ünü AB ülkeleri karşılamaktadır (Şekil 2). Bir önceki sezonda 50 milyon ton olan dünya portakal üretimi ile kıyaslandığında üretimin %4,4 oranında arttığı görülmektedir. Türkiye portakal üretimine bakıldığında 1 milyon 700 bin ton üretim miktarı ile üretici ülkeler arasında 8. sırada olduğu görülmektedir (Ek Tablo 1).

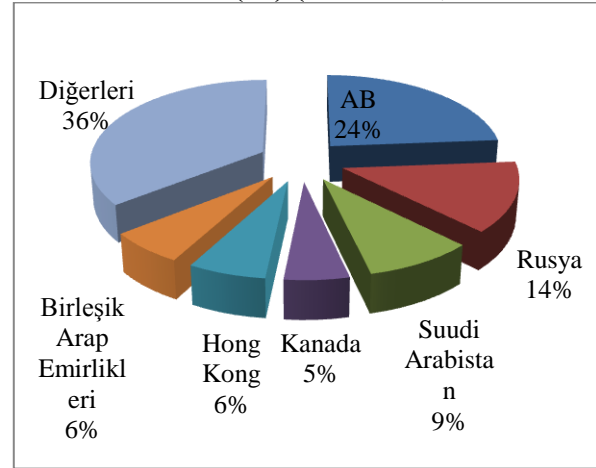
Şekil 3: Dünya Portakal İhracatında Önemli Ülkeler (%) (2013/2014)

Kaynak: <http://www.fas.usda.gov/>

2013/2014 üretim sezonu USDA verilerine göre, yaklaşık 4 milyon ton olarak gerçekleşen dünya portakal ihracatında ilk sırayı %28'lik pay ile Güney Afrika almaktadır. Güney Afrika'yı %27 ihracat payı ile Mısır ve A.B.D (%13) izlemektedir (Şekil 3).

Türkiye portakal ihracatına bakıldığında 349 bin ton ile üretici ülkeler arasında dördüncü sırada olduğu görülmektedir. Bir önceki sezona göre kıyaslandığında dünya toplam

portakal ihracatının (3,88 milyon ton) %3 oranında arttığı görülmektedir (Ek Tablo 1).

Şekil 4: Dünya Portakal İthalatında Önemli Ülkeler (%) (2013/2014)

Kaynak: <http://www.fas.usda.gov/>

2013/2014 yılı USDA verilerine göre, dünya toplam portakal ithalatı 3,44 milyon ton olarak gerçekleşmiştir. İthalatta ilk sırayı AB ülkeleri (%24) alırken, AB Ülkelerini sırasıyla Rusya (%14), Suudi Arabistan (%9) ve Hong Kong (%6) izlemektedir. Türkiye'nin ise 33 bin ton olarak gerçekleşen toplam portakal ithalatı ile dünyada çok önemli bir yere sahip olmadığı görülmektedir. 2012/2013 üretim sezonuna (3,63 milyon ton) göre dünya toplam portakal ithalatının %5 oranında azaldığı görülmektedir (Ek Tablo 1).

2013/2014 üretim sezonunda dünya portakal üretiminde 17 milyon 870 bin ton ile ilk sırada yer alan Brezilya'nın bir önceki sezona göre üretiminin %9 oranında arttığı görülmektedir. Üretimdeki artışa rağmen

ihracat ve ithalat miktarlarında bir önceki sezona göre değişim olmamakla birlikte, taze iç tüketimi üretim artışına bağlı olarak %11 oranında artmıştır (Ek Tablo 1).

2013/2014 üretim sezonunda dünya portakal üretiminde 7 milyon 600 bin ton üretim miktarı ile 2. sırada yer alan Çin'in bir önceki sezona göre üretimini %8,6 oranında artırdığı görülmektedir. Üretimdeki artışa bağlı olarak ithalat miktarında değişim olmamakla birlikte ihracat %30 oranında artmıştır (Ek Tablo 1).

2013/2014 sezonunda dünya portakal üretiminde 4. sırada yer alan ABD'nin Tarım Bakanlığı, Eylül 2014'de, Florida'da görülen narenciye yeşillenme hastalığı ile mücadele ve hastalığı önleme için ayrılan finansal fonda artışa gitmiştir. Florida Amerikan

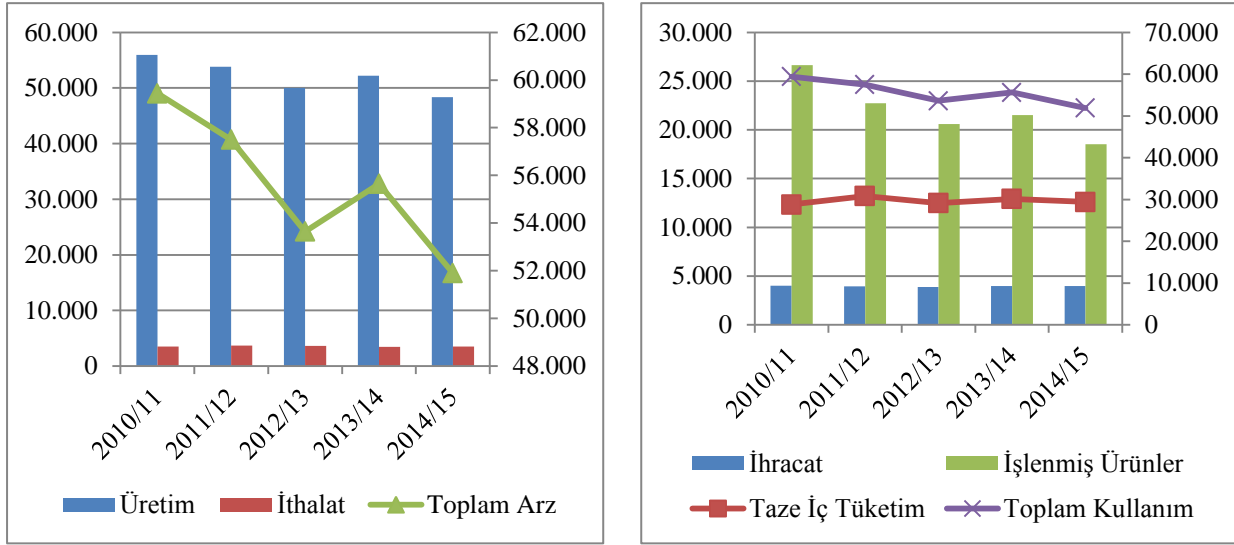
narenciyesinin üretim merkezidir. 2013 yılında toplam üretilen Amerikan narenciyesinin %63'ü Florida'da üretilirken, üretim değeri 1.530 milyon dolara ulaşmıştır. Yeni eklenen bu fon, Amerikan yönetimi tarafından ağırlıklı olarak hastalıktan etkilenen ağaçların yok edilmesi ve yeni meyve bahçelerinin oluşturulması için sağlanmıştır. İmha etme maliyetinin yarısı, toplama ve işçilik maliyetinin %65'i, yeni tohumlama maliyetinin %65'i hükümet tarafından karşılanacaktır. Geliri 900.000 USD'nin altında olan çiftçilerin tamamı en az 125.000 USD hükümet desteğinden faydalanacaktır. 2014 yılından bu yana, narenciye yeşillenme hastalığı ile mücadele için ABD Tarım Bakanlığı 31,5 milyon dolardan fazla bütçe ayırmıştır (2).

Tablo 1: Dünya Portakal Arzı ve Kullanımı (2010/11 - 2014/15)

	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15 ^a
ARZ					
			Bin Ton		
Üretim	55.942	53.830	50.016	52.201	48.382
İthalat	3.495	3.668	3.628	3.443	3.520
Toplam Arz	59.437	57.498	53.644	55.644	51.902
KULLANIM					
			Bin Ton		
İhracat	3.996	3.932	3.887	3.995	3.966
Taze İç Tüketim	28.802	30.837	29.165	30.135	29.412
İşlenmiş Ürünler	26.639	22.729	20.592	21.514	18.524
Toplam Kullanım	59.437	57.498	53.644	55.644	51.902

Kaynak: TEPGE tarafından USDA verilerinden faydalanılarak hazırlanmıştır.

a/ Tahmin

Şekil 5: Dünya Portakal Arzı ve Kullanımı (Bin ton)

Kaynak: <http://www.fas.usda.gov/>

Taze turunçgillerin ticareti günümüzden 200 yıl kadar önce başlamıştır. İlk dönemlerden bu yana İspanya Akdeniz bölgesinde etkin bir rol oynamış; Almanya, Fransa ve Birleşik Krallığın ihtiyacını sağlamıştır. Bununla beraber turunçgillerin işleme sanayisinin en önemli ürünü olan portakal suyu üretimi ve ticareti ancak 1940'larda, İkinci Dünya Savaşından sonra gelişmeye başlamıştır. Bu gelişmenin gerçekleşmesinde turunçgillerde işleme teknolojilerinde yaşanan yeniliklerin etkisi büyük olmuştur.

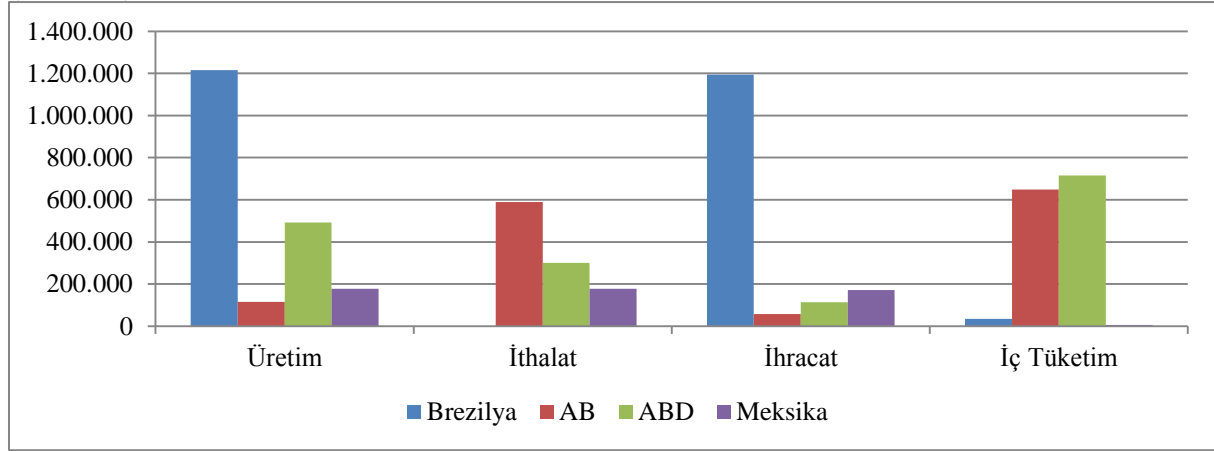
Brezilya, turunçgil ürünleri üretimi içerisinde, özellikle portakal suyunda en önemli ülke konumundadır. Ülkede üretim 1930/40'larda başlamış ve 1930'larda yaşanan kahve krizinden sonra ülke ekonomisinin gelişmesinde çok önemli bir rol oynamıştır. Brezilya'da turunçgiller sektörü özellikle 1960'larda büyük bir gelişme göstermiştir. Bu gelişmenin yaşanılmasında o dönemlerdeki diğer bir büyük üretici bölge olan Florida'daki turunçgil bahçelerinin don olayından zarar görmesi etkili olmuştur. Bu durum Brezilya için üretim artışı sağlayarak Kuzey Amerika ve Avrupa portakal suyu talebini karşılamada ülkenin alternatif bir arz bölgesi olmasını sağlamıştır. 1980'lerde ise Brezilya dünyanın en büyük turunçgil üreticisi ve portakal suyu ihracatçısı konumuna gelmiştir.

Birçok gelişmekte olan ülkede yaş meyve tüketimi artış göstermekle birlikte, gelişmiş ülkelerde taze tüketimin yerini meyve suyu tüketimi almaktadır. Turunçgillerin işlenmiş halde en yaygın biçimde bulunan formu, portakal suyudur ve piyasada iki yapıda karşılaşılır. Bunlar; pastörize edilmiş veya pastörize edilmemiş şekilde taze portakal suyu ve dondurulmuş yoğunlaştırılmış portakal suyudur. Dondurulmuş şekildeki portakal suyu daha çok yakın pazarlarda tüketime uygundur. Dondurulmuş yoğunlaştırılmış portakal suyunun en büyük avantajı hacminin küçültülmüş olmasıdır. Dondurulmuş yoğunlaştırılmış portakal suyunun hacmi değerine göre yaklaşık altı kat daha küçük olmasından dolayı taşıma maliyetleri açısından büyük bir avantaja sahiptir. Bu özelliğinin etkisiyle de uluslararası ticarete konu olan portakal suyunun büyük bir kısmı dondurulmuş ve konsantre formda olmaktadır (1).

USDA verilerine göre, 2013/2014 üretim sezonunda dünya portakal suyu üretimi 2 milyon 137 bin ton olarak gerçekleşmiştir. Üretimin %57'sini Brezilya, %23'ünü ABD, %8'ini Meksika ve %5'ini AB ülkeleri karşılamıştır. Dünya portakal suyu ithalatında ise ilk sırayı %48 pay ile AB ülkeleri almaktadır. AB ülkelerini %24'lük pay ile ABD takip etmektedir. Brezilya ve Meksika'nın ithalatta önemli bir yere sahip olmadıkları görülmektedir. 1 milyon 195 bin

ton ihracat miktarıyla dünya portakal suyu ilk sırayı almaktadır (Şekil 6). ihracatında (1.598 bin ton) Brezilya (%75)

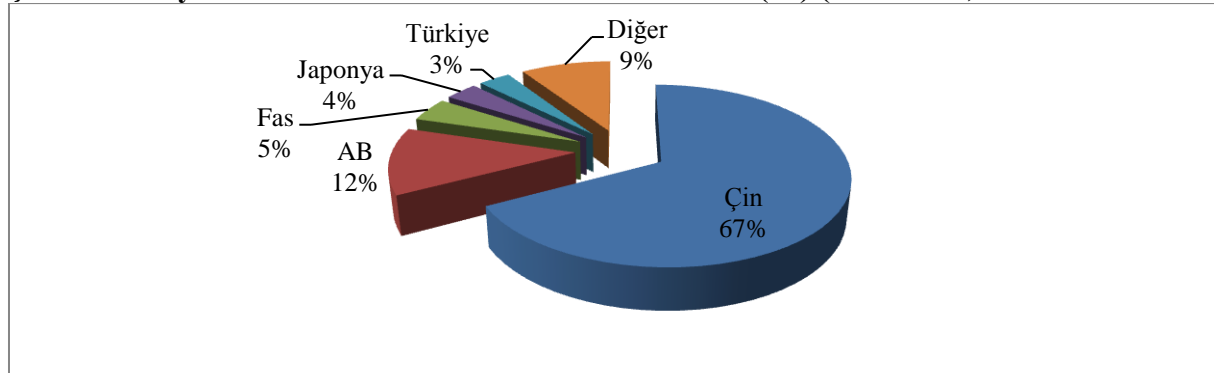
Şekil 6: Dünya Portakal Suyu Üretim, İthalat, İhracat ve Yurt İçi Tüketimi (Bin Ton) (2013/14)

Kaynak: <http://www.fas.usda.gov/>

Mandalina Durum

Şekil 7: Dünya Mandalina Üretiminde Önemli Ülkeler (%) (2013/2014)

Kaynak: <http://www.fas.usda.gov/>

2013/14 üretim sezonunda dünya mandalina üretiminde %67'lik pay ile Çin ilk sırada yer alırken Çin'i AB ülkeleri (%12), Fas (%5) ve Japonya (%4) takip etmektedir. 880 bin ton üretim miktarı ile Türkiye dünya mandalina üretiminde beşinci sırada yer almaktadır (Şekil 7).

Dünya mandalina üretimi 2013/2014 pazarlama yılında 26 milyon 511 bin ton olarak gerçekleşmiş olup bir önceki pazarlama yılına göre %7 oranında artmıştır. Aynı dönemde, bir önceki sezona göre ithalat %7, ihracat ise %16 oranında artış göstermiştir.

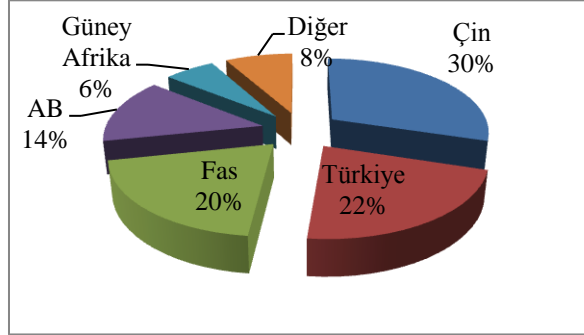
2013/2014 üretim sezonunda dünya mandalina üretiminde 17 milyon 850 bin ton ile birinci sırada yer alan Çin'in bir önceki sezona göre üretiminin %5 oranında arttığı görülmektedir. Üretimdeki artışın yeterli talebi karşılayamaması sebebiyle ithalat bir önceki sezona göre %50 oranında, ihracat ise %6 oranında artmıştır (Ek Tablo 2).

Aynı sezonda dünya mandalina üretiminde 3 milyon 252 bin ton üretim miktarı ile 2. sırada yer alan AB ülkelerinin bir önceki sezona göre üretimini %11 oranında artırdığı görülmektedir. Taze iç tüketimin bir önceki sezona göre %18 oranında artması, üretimdeki artışın yeterli seviyeye ulaşamaması sebebiyle, ithalatın da %16

oranında artmasına sebep olmuştur (Ek Tablo 2).

Aynı sezonda, 1 milyon 160 bin ton üretim miktarı ile 3. sırada yer alan Fas'ın 2012/2013 sezonuna göre üretimini %75, tüketimini ise %86 oranında artırdığı görülmektedir.

Şekil 8: Dünya Mandalına İhracatında Önemli Ülkeler (%) (2013/2014)

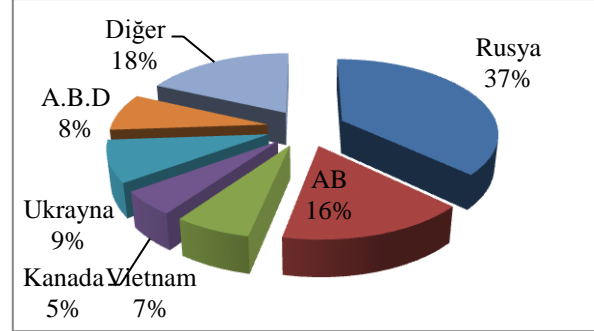

Kaynak: <http://www.fas.usda.gov/>

2013/2014 üretim yılı dünya mandalina ihracatı 2 milyon 521 bin ton olarak gerçekleşmiş olup, %30 ihracat payı ile Çin

ilk sırada yer alırken, sırasıyla Türkiye (%22), Fas (%20) ve AB ülkeleri (%14) Çin'i takip etmektedir (Şekil 8).

Şekil 9: Dünya Mandalına İthalatında Önemli Ülkeler (%) (2013/2014)

Kaynak: <http://www.fas.usda.gov/>

2013/2014 yılı dünya mandalina ithalatı 2 milyon 268 bin ton olarak gerçekleşmiş olup ithalatta en önemli payı (%37) Rusya almıştır. Rusya'yı AB ülkeleri (%16) ve ABD (%8) takip etmektedir. Türkiye'nin mandalina ithalatında önemli bir paya sahip olmadığı görülmektedir (Şekil 9).

Tablo 2: Dünya Mandalına Arzı ve Kullanımı (2010/11 - 2014/15)

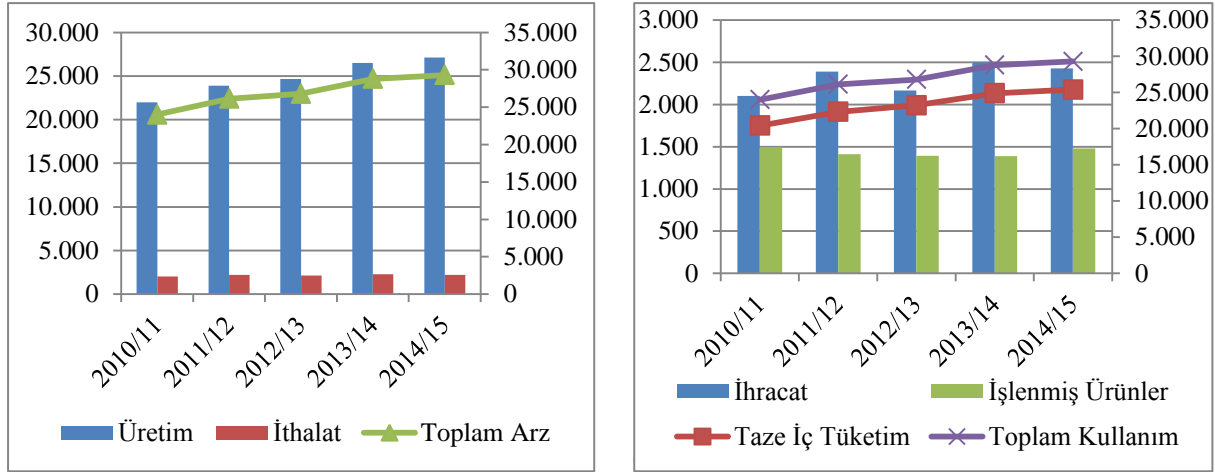
	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15 ^a
ARZ					
			Bin Ton		
Üretim	21.978	23.908	24.683	26.511	27.119
İthalat	2.034	2.216	2.115	2.268	2.186
Toplam Arz	24.012	26.124	26.798	28.779	29.305
KULLANIM					
			Bin Ton		
İhracat	2.104	2.389	2.165	2.501	2.428
Taze İç Tüketim	20.413	22.324	23.242	24.890	25.397
İşlenmiş Ürünler	1.495	1.411	1.391	1.388	1.480
Toplam Kullanım	24.012	26.124	26.798	28.779	29.305

Kaynak: TEPGE tarafından USDA verilerinden faydalanılarak hazırlanmıştır.

a/ Tahmin

Dünya turunçgil pazarının yüzde 40-50'sini mandalina, özellikle de çekirdeksiz çeşitleri oluşturmakla birlikte, koyu turuncu, kırmızı olan çeşitleri tercih edilmektedir. Çekirdekli mandalinaya ise talep azalmıştır, Fremon, Robinson gibi zor soyulabilen çeşitler tercih edilmemektedir. AB ülkelerinde durum böyle

iken, Uzak Asya pazarlarında Avrupa pazarına göre mandalina tüketimi yüzde 60-70'lerde seyretmektedir. Mandalinaya hem taze sofralıkta hem sanayide ve aynı zamanda tıbbi ve aromatik olarak da kozmetik sanayide, ilaç sebebiyle çok yoğun bir talep bulunmaktadır (3).

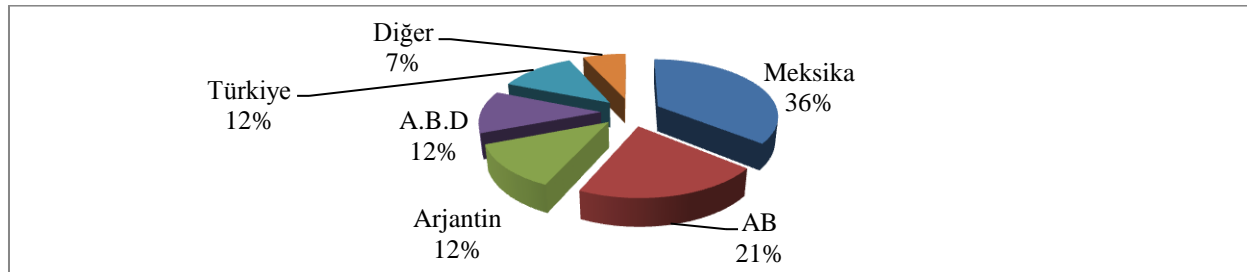
Şekil 10: Dünya Mandalina Arzı ve Kullanımı (Bin ton)

Kaynak: <http://www.fas.usda.gov/>

2013/2014 üretim sezonunda mandalınanın taze iç tüketimi bir önceki yıla göre %7 oranında artmıştır. 2014/2015 üretim yılında 25 milyon ton olan dünya mandalina taze iç tüketiminin 2010/2011 sezonuna göre %24 oranında arttığı tahmin edilmektedir.

2013/2014 yılı toplam mandalina kullanımına bakıldığında bir önceki sezona göre %7,4 oranında arttığı görülmektedir (Şekil 10).

Limondurum

Şekil 11: Dünya Limon Üretiminde Önemli Ülkeler (%) (2013/2014)

Kaynak: <http://www.fas.usda.gov/>

2013/14 üretim sezonunda 6,29 milyon ton olarak gerçekleşen dünya limon üretimi bir önceki pazarlama yılına göre %3,5 oranında azalmıştır. Bu sezonda %36'lık üretim payı ile Meksika ilk sırada yer alırken Meksika'yı sırasıyla AB ülkeleri, Arjantin, Türkiye ve ABD izlemektedir. Türkiye üretimde dördüncü sırada yer almaktadır (Şekil 11).

2013/2014 üretim sezonunda dünya limon üretiminde 2,25 milyon ton ile birinci sırada yer alan Meksika'nın bir önceki sezona göre üretiminin %6 oranında arttığı görülmektedir.

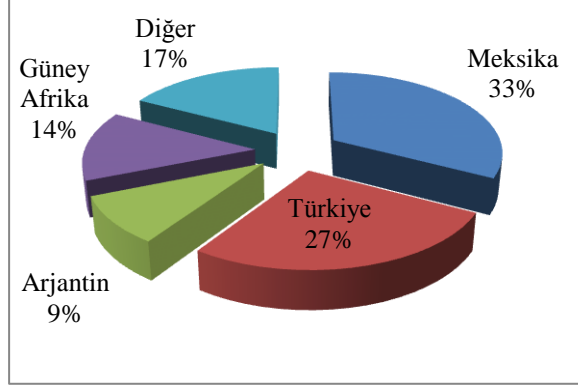
Üretimdeki artışın yeterli talebi karşılayamaması sebebiyle ithalat bir önceki sezona göre %100 oranında artmış, ihracatta ise önemli bir artış sağlanamamıştır (Ek Tablo 3).

2013/2014 üretim sezonunda dünya limon üretiminde 1,32 milyon ton üretim miktarı ile ikinci sırada yer alan AB ülkelerinin bir önceki sezona göre üretimini %12 oranında artırdığı görülmektedir. Üretimdeki artışa rağmen taze iç tüketimin bir önceki sezona göre %5 oranında azalması, ithalatı %13 oranında düşürürken, ihracatın %31 oranında

artmasına neden olmuştur (Ek Tablo 3). Aynı sezonda, 780 bin ton üretim miktarı ile üçüncü sırada yer alan Arjantin'in 2012/2013 sezonuna göre üretimini %42, tüketimini ise %20 oranında azalttığı görülmektedir (Ek Tablo 3).

Şekil 12: Dünya Limon İhracatında Önemli Ülkeler (%) (2013/2014)

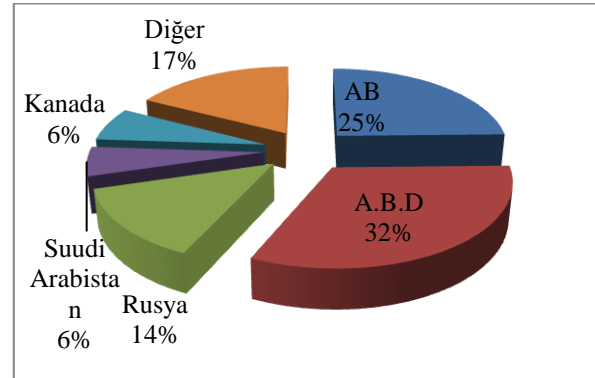
Kaynak: <http://www.fas.usda.gov/>

2013/14 üretim sezonunda, Meksika dünya limon ihracatının %33'ünü karşılayarak ihracatta ilk sırada yer alırken (519 bin ton), Türkiye %27 ihracat payı ile 2., Güney Afrika 3. (%14), Arjantin ise 4. (%9) sırada yer almaktadır (Şekil 12).

Aynı sezonda dünya limon ihracatı 1 milyon 589 bin ton olarak gerçekleşmiş ve bir önceki

sezona göre %2,4 oranında artış göstermiştir (Ek Tablo 3).

Şekil 13: Dünya Limon İthalatında Önemli Ülkeler (%) (2013/2014)

Kaynak: <http://www.fas.usda.gov/>

2013/2014 pazarlama yılında dünya limon ithalatı 1 milyon 500 bin ton olarak gerçekleşmiş olup bir önceki sezona göre %1,7 oranında azalmıştır. İthalatta en önemli paya sahip olan ülke 481 bin ton ile (%32) ABD olmuştur. ABD'yi sırasıyla AB, Rusya ve Kanada takip etmektedir (Şekil 13).

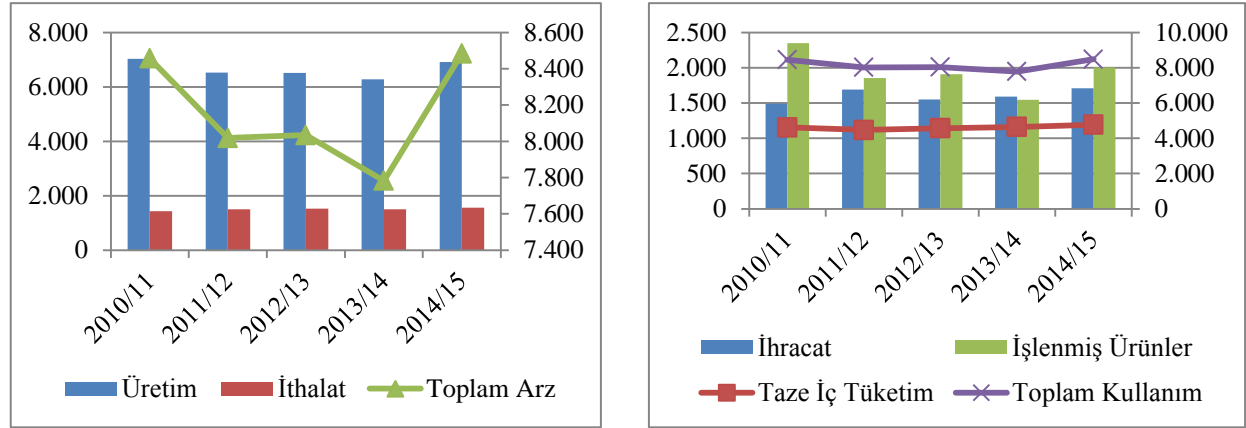
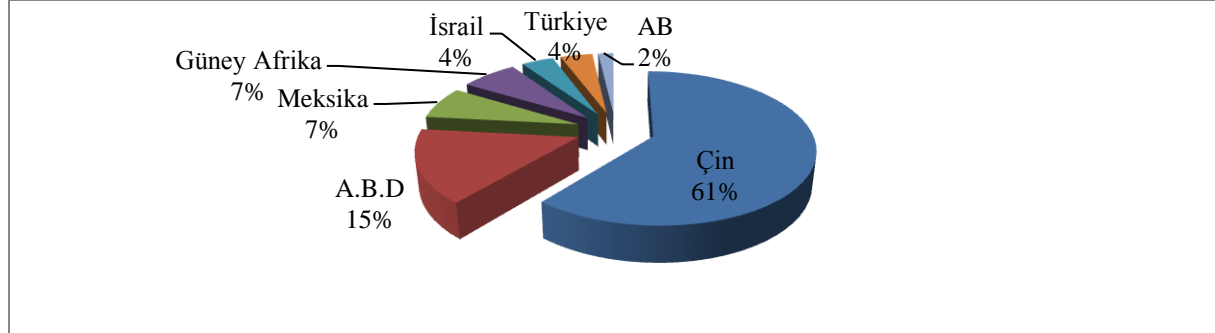
2013/2014 üretim yılında dünya limon kullanımı bir önceki sezona göre %3 oranında azalmıştır. Taze iç tüketime bakıldığında ise bir önceki sezona göre %1,6 oranında arttığı görülmektedir (Tablo 3).

Tablo 3: Dünya Limon Arzı ve Kullanımı (2010/11 - 2014/15)

	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15 ^a
ARZ					
			Bin Ton		
Üretim	7.032	6.521	6.508	6.283	6.918
İthalat	1.425	1.497	1.526	1.500	1.565
Toplam Arz	8.457	8.018	8.034	7.783	8.483
KULLANIM					
			Bin Ton		
İhracat	1.489	1.689	1.552	1.589	1.711
Taze İç Tüketim	4.621	4.475	4.573	4.647	4.768
İşlenmiş Ürünler	2.347	1.854	1.909	1.547	2.004
Toplam Kullanım	8.457	8.018	8.034	7.783	8.483

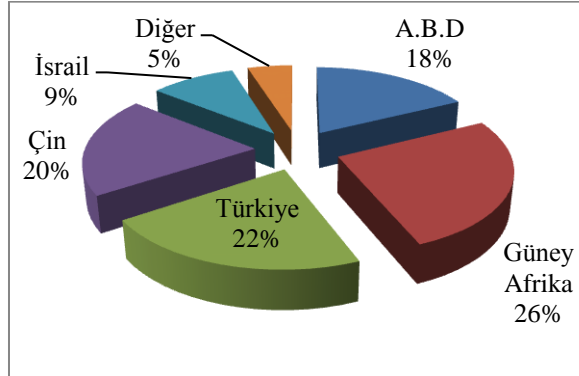
Kaynak: TEPGE tarafından USDA verilerinden faydalanılarak hazırlanmıştır.

a/ Tahmin

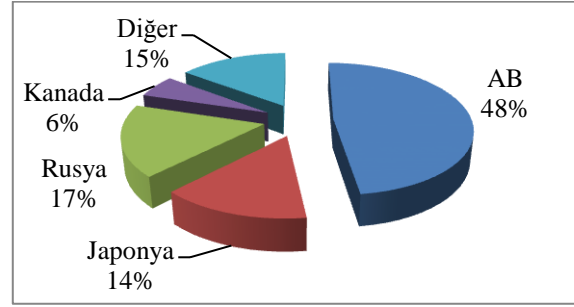
Şekil 14: Dünya Limon Arzı ve Kullanımı (Bin ton) Kaynak: <http://www.fas.usda.gov/>**Greyfurt Durum****Şekil 15: Dünya Greyfurt Üretiminde Önemli Ülkeler (%) (2013/2014)**Kaynak: <http://www.fas.usda.gov/>

2013/2014 pazarlama yılında dünya greyfurt üretimi 6 milyon 86 bin ton olarak gerçekleşmiştir. Üretimin bir önceki sezona göre %4 oranında arttığı görülmektedir. Dünya toplam greyfurt üretiminin büyük bir bölümü (%61) Çin tarafından karşılanmaktadır. Çin'i ABD (%15) ve Meksika (%7) izlemektedir. Türkiye'nin 235 bin ton greyfurt üretimi ile 6. sırada olduğu görülmektedir (Şekil 15).

3 milyon 717 bin ton greyfurt üretimi ile Çin üretimini bir önceki sezona göre %10 oranında artırmıştır. ABD ise 2013/2014 pazarlama yılında gerçekleştirdiği 950 bin tonluk üretimi bir önceki sezona göre iç tüketimdeki %7,5 oranındaki düşüşe bağlı olarak %13 oranında azaltmıştır. Bu sezonda Meksika'nın 423 bin tonluk üretim gerçekleştirdiği, bir önceki sezona göre üretimde önemli bir değişiklik olmadığı görülmektedir (Ek Tablo 4).

Şekil 16: Dünya Greyfurt İhracatında Önemli Ülkeler (%) (2013/2014) Kaynak: <http://www.fas.usda.gov/>

2013/2014 yılı dünya toplam greyfurt ihracatı 830 bin ton olarak gerçekleşmiş olup, ihracatta en önemli ülke konumuna %26 ihracat payı ile Güney Afrika geçmiştir. Güney Afrika 217 bin tonluk ihracat miktarını bir önceki sezona göre %10 oranında azaltmıştır. Güney Afrika'yı 182 bin ton ile Türkiye izlemektedir. Türkiye ihracatın %22'sini karşılamaktadır ve bir önceki sezona göre ihracatını %38 oranında artırmıştır. Çin 165 bin ton ihracat miktarı ile dünya greyfurt ihracatının %20'sini karşılamaktadır (Ek Tablo 4)

Şekil 17: Dünya Greyfurt İthalatında Önemli Ülkeler (%) (2013/2014) Kaynak: <http://www.fas.usda.gov/>

2013/2014 pazarlama yılında dünya toplam greyfurt ithalatı 759 bin ton olarak gerçekleşmiş olup, geçen sezona göre, %2 oranında azaldığı görülmektedir. İthalatta ilk sırayı %48'lik pay ile AB ülkeleri almıştır. AB ülkeleri 364 bin tonluk greyfurt ithalatı gerçekleştirerek geçen sezona göre %8 oranında artışa gitmişlerdir. AB ülkelerini Rusya(%17) ve Japonya (%14) izlemektedir. Rusya bu sezonda 132 bin tonluk ithalat gerçekleştirmişken, ithalat miktarını geçen sezona göre %6 oranında düşürdüğü görülmektedir (Şekil 17 ve Ek Tablo 4).

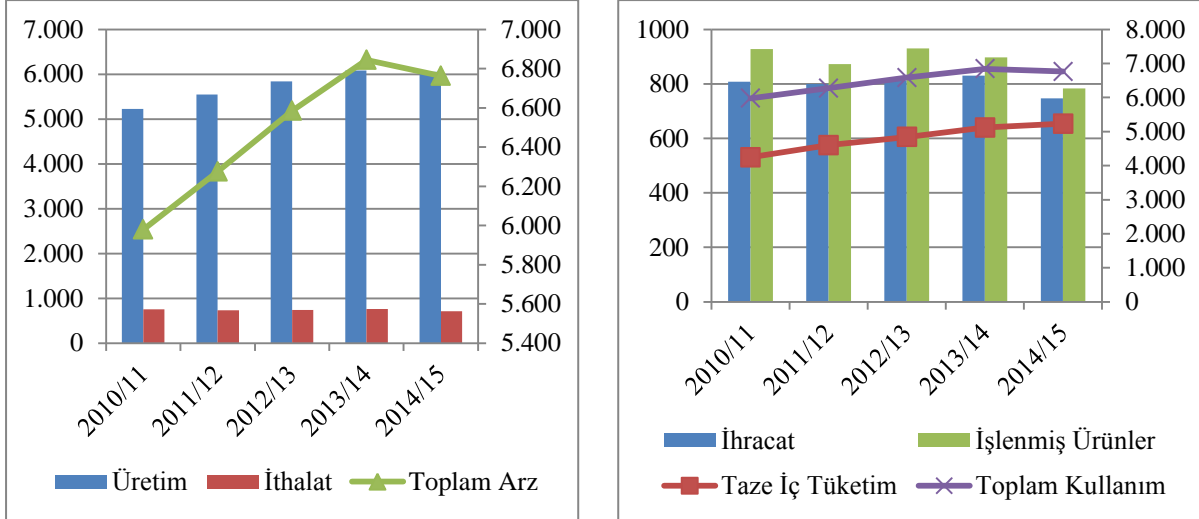
Dünya greyfurt kullanımı yıllar itibariyle incelendiğinde 2013 yılında 6,85 milyon ton olan kullanım miktarının 2010 yılına göre %14,5 oranında, taze iç tüketimin ise aynı zaman diliminde, %21 oranında arttığı görülmektedir. Veriler ışığında yıllar içinde greyfurt tüketimine olan talebin arttığı görülmektedir (Tablo 4).

Tablo 4: Dünya Greyfurt Arzı ve Kullanımı (2010/11 - 2014/15)

	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15 ^a
ARZ					
			Bin Ton		
Üretim	5.227	5.544	5.842	6.086	6.054
İthalat	752	731	743	759	709
Toplam Arz	5.979	6.275	6.585	6.845	6.763
KULLANIM					
			Bin Ton		
İhracat	808	800	813	830	747
Taze İç Tüketim	4.243	4.602	4.842	5.118	5.233
İşlenmiş Ürünler	928	873	930	897	783
Toplam Kullanım	5.979	6.275	6.585	6.845	6.763

Kaynak: TEPGE tarafından USDA verilerinden faydalanılarak hazırlanmıştır.

a/ Tahmin

Şekil 18: Dünya Greyfurt Arzı ve Kullanımı (Bin ton) Kaynak: <http://www.fas.usda.gov/>

DÜNYADA TAHMİN

2014/15 sezonunda, 88 milyon ton olduğu tahmin edilen dünya toplam narenciye üretiminin yaklaşık %55'ini portakal, %31'ini mandalina, %8'ini limon ve %7'sini greyluft karşılamaktadır (Şekil 1). Üretimde en fazla paya portakal sahip olsa da 2013/2014 sezonuna göre kıyaslandığında portakal üretiminde %7 oranında azalma gerçekleşirken, limon üretiminde %10 oranında artış olacağı tahmin edilmektedir.

Portakal Tahmin

USDA'ya göre, 2014/2015 sezonunda 28 milyon ton portakal üretimi ile Amerika kıtasının üretimin %57'sini, Asya kıtasının ise (7,6 milyon ton üretim ile) %18' ini karşılayacağı tahmin edilmektedir. Avrupa, Afrika, Orta Doğu ve Okyanusya ise Amerika kıtasını sırayla takip etmektedir.

2014 yılında 48 milyon ton olması beklenen dünya toplam portakal üretiminin bir önceki pazarlama yılına göre %7 oranında azaldığı ve bu sezonda dünya portakal üretiminin %33'ünü Brezilya, %14'ünü Çin'in karşıladığı tahmin edilmektedir. Portakal üretiminde birinci sırada olan Brezilya'da üretimin önceki sezona göre %10 oranında azaldığı düşünülmektedir. Türkiye portakal üretimine bakıldığında 1 milyon 650 bin ton üretim ile ülkeler arasında 8. sırada olduğu tahmin edilmektedir. (Ek Tablo 1).

2014/2015 sezonu USDA tahminlerine göre, yaklaşık 3 milyon 966 bin ton olarak gerçekleşen dünya portakal ihracatında ilk sırayı %30'luk pay ile Mısır almaktadır. Mısır'ı %29 ihracat payı ile Güney Afrika ve A.B.D (%14) izlemektedir. Türkiye'nin portakal ihracatına bakıldığında 305 bin ton ile 4. sırada olduğu görülmektedir. Bir önceki sezona göre kıyaslandığında dünya toplam portakal ihracatının (3 milyon 995 bin ton) %1 oranında azaldığı tahmin edilmektedir. (Ek Tablo 1).

2014/2015 sezonu USDA'ya göre, dünya toplam portakal ithalatının 3 milyon 520 bin

Yine USDA verilerine göre; 2014/15 sezonunda gerçekleştiği tahmin edilen 8,9 milyon ton dünya toplam turunçgil ihracatının %45'ini portakal, %27'sini mandalina, %19'unu limon ve %8'ini greyluft oluşturmaktadır. Aynı sezonda yaklaşık 8 milyon ton miktarında gerçekleştiği tahmin edilen ithalatın %44'ünü portakal, %27'sini mandalina, %20'sini limon ve %9'unu greyluft oluşturmaktadır.

ton olarak gerçekleştiği ve geçen sezona göre %2 oranında arttığı tahmin edilmektedir. İthalatta ilk sırayı AB ülkeleri (%23) alırken, AB Ülkelerini sırasıyla Rusya (%13), Suudi Arabistan (%10) ve Hong Kong (%7) izlemektedir. Türkiye'nin ise 45 bin tonluk toplam portakal ithalatı ile dünyada çok önemli bir yere sahip olmadığı tahmin edilmektedir (Ek Tablo 1).

2014-2015 sezonu için İtalyan turunçgil üretiminin kuraklık ve (CTV) Citrus Tristeza Virüsünden dolayı önemli bir darbe alması beklenmektedir. Bu nedenle Birleşik Devletler Tarım Bakanlığı tarafından, 2014-2015 sezonu portakal üretiminin bir önceki yıla göre azalacağı tahmin edilmektedir. Yağış yokluğuna (kuraklığa) ek olarak, üretimin hastalık nedeniyle de etkilendiği; Catania ve Siracusa'da 32.000 hektar portakal bahçesinin Narenciye Tristeza Virüsünden etkilendiği tahmin edilmektedir. (4).

FRESHFEL'in 2014 yılı Narenciye Çalışma Grubu Toplantı Raporu'na göre, İtalya'da portakal üretimi için eğilimin çeşitlere göre farklılık göstermesi, %40 ile %60 oranları arasında bölgelere göre kırmızı portakalda düşüş olması beklenmektedir. Özellikle Navel ve Washington Navel cinsi portakalların üretiminde geçen seneye göre %20-30 oranında azalma beklenmektedir.

İspanya'da iyi hava koşulları nedeniyle sezon 1 hafta önce başlamış olup, meyve kalitesinin

iyi olduğu tahmin edilmektedir. Üretimin bir önceki sezona göre %1,8 oranında azalması, taze iç tüketimin ise %2 oranında artması beklenmektedir.

Yunanistan'da söz konusu sezonda hava koşullarının narenciye için elverişli olduğu, gerçekleşen serin yaz ve sonbahar yağmurları sebebiyle meyve gelişiminin iyi olduğu düşünülmektedir.

Kıbrıs'da özellikle Valencia cinsi portakal üretim ve ihracat rakamlarında geçen sezona göre önemli bir değişimin olmayacağı tahmin edilmektedir.

Avustralya'da 2014 sezonunda gerçekleşen olumlu hava koşulları sebebiyle portakal

üretiminin 451 bin ton olarak gerçekleştiği tahmin edilmektedir.

İsrail'de tüm turunçgil çeşitlerinde üretimin geçen sezona göre %20 oranında arttığı tahmin edilmektedir. Geçen yılki portakal üretiminin ortalamasının altında olmasının (69 bin ton) aralık ayında gerçekleşen ekstrem kış fırtınasına bağlı olduğu düşünülmektedir. 2014/2015 sezonunda ise bir önceki sezona göre portakal üretiminin %57 oranında (108 bin ton) arttığı tahmin edilmektedir.

Fas'da 2014/2015 üretim sezonunda bir önceki sezona göre kuraklık olması sebebiyle üretimin %13 oranında azalarak 875 bin tona düştüğü tahmin edilmektedir (Ek Tablo 1).

Mandalina Tahmin

USDA'ya göre; 2014/15 üretim sezonunda yaklaşık 27 milyon ton olan dünya mandalina üretiminin %76'sının (21 milyon ton) Asya kıtasından sağlandığı tahmin edilmektedir. Dünya mandalina üretiminin bir önceki pazarlama yılına göre %2 oranında arttığı tahmin edilmektedir. Dünya mandalina üretiminde %68'lik pay ile Çin (18 milyon 500 bin ton) ilk sırada yer alırken Çin'i AB ülkeleri (%11), Türkiye (%4) ve Fas'ın (%4) takip etmesi beklenmektedir.

2014/2015 yılı USDA tahminlerine göre; dünya mandalina ihracatı 2 milyon 428 bin ton olarak gerçekleşmiş olup %32 ihracat payı ile Çin ilk sırada yer alırken, sırasıyla Türkiye (%25), Fas (%15) ve AB ülkelerinin (%12) Çin'i takip etmesi beklenmektedir. Dünya mandalina ihracatının bir önceki sezona göre %3 oranında azaldığı tahmin edilmektedir.

2014/2015 yılı USDA tahminlerine göre; dünya mandalina ithalatı 2 milyon 186 bin ton olarak gerçekleşmiş olup ithalatta en önemli payı (%36) Rusya almıştır. Rusya'yı AB ülkeleri (%16) ve ABD (%9) takip etmektedir. Türkiye'nin mandalina ithalatında önemli bir payının olmadığı düşünülmektedir. Dünya mandalina ithalatının bir önceki sezona göre %3,6 oranında azaldığı tahmin edilmektedir.

2014 yılı dünya toplam mandalina kullanımının 2010 yılına göre %22 oranında, aynı sezonda 25 milyon ton olan dünya taze iç tüketiminin ise; 2010 yılına göre %24 oranında arttığı tahmin edilmektedir (Tablo 2).

2014/15 üretim sezonunda dünyada mandalina üretiminde söz sahibi olan ülkelere bakıldığında Çin'in bir önceki sezona göre üretimini %3,6 oranında artırdığı, AB ülkeleri ve Fas'ın ise sırasıyla %4 ve %13 oranlarında azalttıkları tahmin edilmektedir (Ek Tablo 2).

FRESHFEL'in 2014 yılı Narenciye Çalışma Grubu Toplantı Raporu'na göre, mandalina yumuşak narenciyeler grubu içinde ele alınmıştır. Buna göre İtalya'da, yumuşak narenciyelerin üretimi stabil de olsa, mandalina üretiminin %20 oranında azaldığı tahmin edilmektedir.

İspanya'da 2013/2014 sezonunda 2 milyon 196 bin olarak gerçekleşen üretimin 2014/2015 sezonunda %5 oranında azaldığı tahmin edilmektedir. İç tüketimin 320 bin ton ile bir önceki sezona göre %6,3 oranında artması beklenirken, ihracatın %3 oranında azaldığı tahmin edilmektedir. Olumlu hava koşulları nedeniyle, meyveler sezondan bir hafta önce toplanmaya başlanmıştır, meyvelerin boyutları normal, renkleri iyi ve

hastalıkların etkisinin düşük olduğu tahmin edilmektedir.

Yunanistan'da 2013/2014 sezonunda 150 bin ton olarak gerçekleşen narenciye üretiminin sonraki sezonda %3 oranında azaldığı tahmin edilmektedir.

İsrail'de 2014/2015 sezonunda 200 bin ton olarak gerçekleşen mandalina üretiminin bir önceki sezona göre %44 oranında arttığı tahmin edilmektedir (Ek Tablo 2). 2013 yılında üretimin 139 bin tona kadar gerilemesinin aralık ayında gerçekleşen aşırı kış fırtınasına bağlı olduğu tahmin edilmektedir.

Fas'da 1 milyon 5 bin ton olarak gerçekleştiği tahmin edilen 2014/2015

Limon Tahmin

2014/15 üretim sezonu USDA tahminlerine göre, 6 milyon 918 bin ton olarak gerçekleşen dünya limon üretiminin %61'ini Amerika kıtası, %23'ünü de Avrupa kıtası karşılamaktadır. Önceki sezona göre dünya limon üretiminin %10 oranında arttığı düşünülmektedir. Ülkeler bazında bakıldığında aynı üretim sezonunda %33'lük üretim payı ile Meksika'nın (2.255 bin ton) dünya limon üretiminde ilk sırada yer alması beklenirken Meksika'yı sırasıyla AB ülkeleri, Arjantin ve ABD'nin izlediği tahmin edilmektedir. Türkiye'nin üretimde 5. sırada yer aldığı düşünülmektedir (Ek Tablo 3).

2014/15 üretim sezonu USDA tahminlerine göre, Meksika dünya limon ihracatının %31'ini karşılayarak ihracatta ilk sırada yer alırken (540 bin ton), Türkiye %26 ihracat payı ile ikinci, Güney Afrika üçüncü (%13), Arjantin ise dördüncü (%12) sırada yer almaktadır.

2014/2015 USDA tahminlerine göre, bu sezonda gerçekleştiği düşünülen 1 milyon 565 bin tonluk limon ithalatı geçen sezona göre %4,3 oranında artmıştır. İthalatın %35'inin ABD, %22'sinin AB ülkeleri ve %14'ünün Rusya tarafından karşılandığı tahmin edilmektedir.

FRESHFEL'in 2014 yılı Narenciye Çalışma Grubu Toplantı Raporu'na göre, İtalya'da

sezonu mandalina üretiminin geçen seneye göre %13 oranında azalma sebebinin gerçekleşen kuraklığa bağlı olduğu tahmin edilmektedir (Ek Tablo 2).

Avustralya'da bu üretim sezonunda gerçekleşen elverişli hava koşulları ve su temininde sıkıntı yaşanmaması sebebiyle mandalina arzının, güney ve kuzey bölgelerinde artarak 109 bin ton dolaylarında gerçekleşeceği tahmin edilmektedir.

Arjantin'de normal hava koşulları sebebiyle 2014/2015 üretim sezonunda 450 bin ton mandalina üretiminin gerçekleştiği, geçen sezona göre üretimde %22 oranında artış olduğu tahmin edilmektedir (Ek Tablo 2).

limon üretimindeki düşüşün geçen sezona göre %30 oranında daha az olduğu tahmin edilmektedir.

İspanya'da 2013/2014 sezonunda 994 bin ton olarak gerçekleşen üretimin sonraki sezonda 970 bin tona düştüğü tahmin edilmektedir. 2014/2015 yılında iç tüketimin 172 bin ton olarak gerçekleştiği, ihracatın ise bir önceki sezona göre %36 oranında azalarak 35 bin tona düştüğü tahmin edilmektedir. İspanya'da sezonun 10 gün erken başlaması ve olumlu hava koşulları sebebiyle meyve kalitesi ve boyutlarının iyi olduğu, Verna cinsi limon üretiminin %15 azaldığı, Fino üretiminin ise %10 arttığı tahmin edilmektedir. Geçen sezon Arjantin'de don olması nedeniyle Arjantin limonunun Avrupa'da stoğunun bulunmadığı, fiyatının iyi kalacağı düşünülmektedir.

Yunanistan'da 2013/2014 sezonunda 55 bin ton olarak gerçekleşen limon üretiminin bu yıl da aynı kaldığı tahmin edilmektedir.

Kıbrıs'da bir yaz boyunca Arjantin'den ithal edilen limonların iç pazarda tüketilmesi sebebiyle ihracatın %25 oranında azalması beklenmektedir.

2014/15 sezonunda İsrail'de tüm turunçgillerin üretiminde geçen yıl aralık

ayında gerçekleşen fırtınadan dolayı geçen sezona göre %20 artış beklenmektedir.

Kaliforniya'da geçen sezon 765 bin ton olarak gerçekleşen limon üretiminin bu sezon da yaklaşık olarak aynı kaldığı tahmin edilmektedir.

Avustralya'da 2014/2015 sezonunda elverişli hava koşulları ve su temininde sıkıntı yaşanmaması mahsulün yetişmesine katkı

sağlamıştır ve limon üretiminin 26 bin 250 ton civarında olduğu tahmin edilmektedir.

Arjantin'in önemli ticaret anlaşmaları olmadan yeni pazarlara açılması ve olumlu hava koşulları sebebiyle 2013/2014 üretim sezonunda 780 bin olarak gerçekleşen üretiminin bu sezonda %47 oranında arttığı tahmin edilmektedir.

Greyfurt Tahmin

2014/2015 sezonu USDA tahminlerine göre, dünya greyfurt üretimi 6 milyon 54 bin olarak gerçekleşmiş olup, %64 üretim payı ile en önemli ülke konumuna Çin geçmiştir. Çin'in greyfurt üretimini bir önceki sezona göre %5 oranında artırdığı tahmin edilmektedir. Greyfurt üretiminde %14 üretim payı ile ikinci önemli ülke ABD olmuştur. ABD'nin üretimini bir önceki sezona göre %12 oranında azalttığı tahmin edilmektedir. Bir önceki sezona göre dünya üretimi kıyaslandığında, üretimde önemli bir düşüş beklenmemektedir.

Aynı sezonda dünya greyfurt ihracatının 747 bin ton olarak gerçekleştiği, %29 ihracat payı ile en önemli ülkenin Güney Afrika olduğu tahmin edilmektedir. İhracatta bir önceki sezona göre %10 oranında azalma beklenmektedir.

2014/2015 sezonu USDA'ya göre; dünya greyfurt ithalatı 709 bin ton olarak gerçekleşmiş olup, bir önceki sezona göre ithalatta %6,6 oranında azalma olduğu tahmin edilmektedir (Ek Tablo 4).

FRESHFEL'in 2014 yılı Narenciye Çalışma Grubu Toplantı Raporu'na göre, İspanya'da 2013/2014 üretim sezonunda greyfurt üretimi 59 bin olarak gerçekleşmiş iken, bu sezonda

75 bin tona yükseldiği düşünülmektedir. Türkiye ve diğer piyasalarla büyük bir rekabet içinde olduğu belirtilmiştir.

2014/2015 pazarlama yılında Yunanistan'da gerçekleşen 7 bin ton greyfurt üretiminin geçen sezon ile aynı seviyede kaldığı tahmin edilmektedir.

Kıbrıs'da geçen sezona göre üretimin aynı seviyelerde olduğu, belki %5 civarında düşmenin olabileceği tahmin edilmektedir.

İsrail'de 2014/2015 pazarlama yılında 169 bin ton olarak gerçekleştiği tahmin edilen greyfurt üretiminin geçen sezona göre %28 oranında azalmasının zayıf talep ve düşük fiyatlar sebebiyle olduğu düşünülmektedir. Taze meyve miktarlarında önemli bir değişikliğin olmadığı işlenen meyve miktarında azalma olduğu tahmin edilmektedir.

Kaliforniya ve Teksas'da üretimin sabit kaldığı, Florida'da ise greyfurt üretiminin %4 oranında azaldığı tahmin edilmektedir.

Arjantin'de 2014/2015 üretim yılında 60 bin ton greyfurt üretimi olduğu tahmin edilmektedir.

TÜRKİYE'DE DURUM

Türkiye'de 2013 ve 2014 yılları itibari ile toplam ağaç sayısında görülen artışa bağlı olarak turunçgil üretiminde de artış görülmüştür. 2014 yılı için toplam turunçgil üretimi içerisinde en fazla üretimi yapılan tür portakaldır (%47), portakalı sırasıyla mandalina (%28), limon (%19) ve greyfurt (%6) takip etmektedir. 2013 yılına göre

toplam turunçgil üretimi %2,5 oranında artış gösterirken, toplam portakal ve greyfurt üretiminde azalma, mandalina ve limon üretiminde ise artış görülmektedir. 2013 sezonuna göre en fazla artış (%7,9) mandalina üretiminde olmuştur. Üretimdeki en fazla düşüş de yine mandalinaların King cinsinde (%42) görülmektedir (Tablo 5).

Tablo 5: Türkiye'de Turunçgil Dikim Alanı, Üretim, Verim ve Ağaç Sayısı (2013-2014)

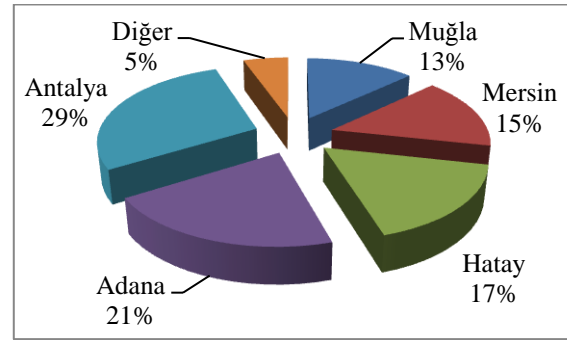
Ürün adı	Toplu meyveliklerin alanı (dekar)	Üretim (Bin ton)	Ağaç başına ort. verim (kg)	Meyve veren yaşta ağaç sayısı (Bin adet)	Meyve vermeyen yaşta ağaç sayısı (Bin adet)	Toplam ağaç sayısı (Bin adet)
2013						
Toplam Portakal	547.587	1.781.258		13.522.562	1.378.866	14.901.428
Portakal (Washington)	393.849	1.333.254	133	10.007.002	700.539	10.707.541
Portakal (Yafa)	21.626	72.419	116	626.550	72.542	699.092
Portakal (Diğer)	132.112	375.585	130	2.889.010	605.785	3.494.795
Toplam Mandalina	386.920	942.226		10.153.258	1.778.976	11.932.234
Mandalina (Satsuma)	220.847	585.259	94	6.232.247	1.081.883	7.314.130
Mandalina (Clementin)	27.807	77.571	94	823.956	65.539	889.495
Mandalina (King)	2.836	9.555	117	81.691	14.289	95.980
Mandalina (Diğer)	135.430	269.841	89	3.015.364	617.265	3.632.629
Limon	274.252	726.283	112	6.478.723	1.522.829	8.001.552
Greyfurt (Altıntop)	64.195	228.799	176	1.302.347	234.624	1.536.971
Turunç	472	2.592	52	49.944	31.735	81.679
TOPLAM	1.273.426	3.681.158		31.506.834	4.947.030	36.453.864
2014						
Toplam Portakal	546.534	1.779.675		13.861.780	1.133.675	14.995.455
Portakal (Washington)	392.381	1.329.939	133	10.020.597	672.876	10.693.473
Portakal (Yafa)	21.603	67.505	104	649.777	53.957	703.734
Portakal (Diğer)	132.550	382.231	120	3.191.406	406.842	3.598.248
Toplam Mandalina	417.453	1.046.899		10.756.935	2.565.194	13.322.129
Mandalina (Satsuma)	228.130	643.725	98	6.601.062	1.336.625	7.937.687
Mandalina (Clementin)	28.073	82.289	99	831.275	57.143	888.418
Mandalina (King)	1.632	6.550	120	54.442	5.688	60.130
Mandalina (Diğer)	159.618	314.335	96	3.270.156	1.165.738	4.435.894
Limon	276.653	725.230	109	6.643.508	1.552.027	8.195.535
Greyfurt (Altıntop)	63.875	229.555	175	1.313.682	227.665	1.541.347
Turunç	458	2.158	37	58.866	31.735	90.601
TOPLAM	1.304.973	3.783.517		32.634.771	5.510.296	38.145.067

Kaynak: TÜİK

Portakal Durum

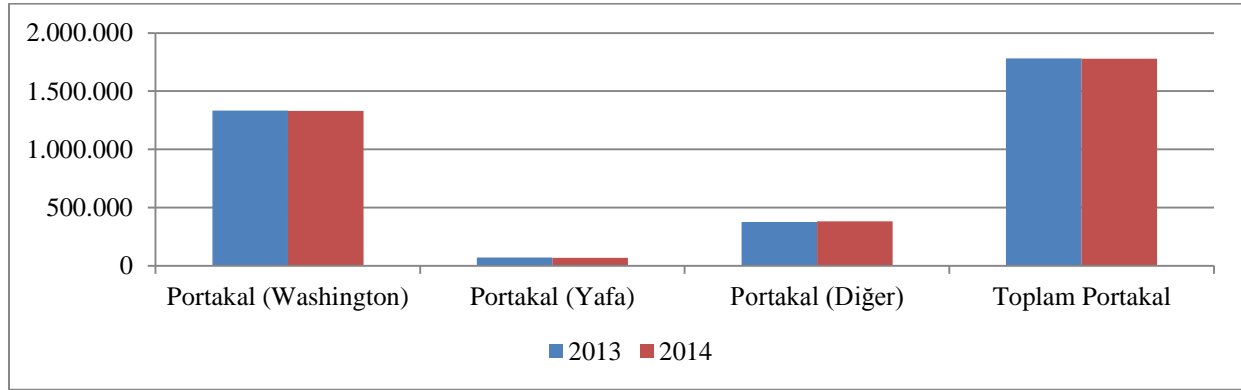
Türkiye’de 2013/2014 üretim sezonunda portakal üretiminin %84’ü Akdeniz, %16’sı Ege Bölgesi’nden karşılanmaktadır (Ek Tablo 11). Aynı sezonda Türkiye’de gerçekleşen 1.781.258 ton portakal üretiminde %29 üretim payı ile Antalya ilk sırada yer alırken, Antalya’yı Adana (%21) ve Hatay (%17) illeri takip etmektedir (Şekil 19). Bir önceki sezona göre toplam portakal üretiminin %20 oranında arttığı görülmektedir (Ek Tablo 10).

Şekil 19: Türkiye Portakal Üretiminde Önemli İller (%) (2013)

Kaynak: TÜİK

Şekil 20: Türkiye’de Üretilen Portakal Çeşitlerinin Miktarları (Ton) (2013-2014)

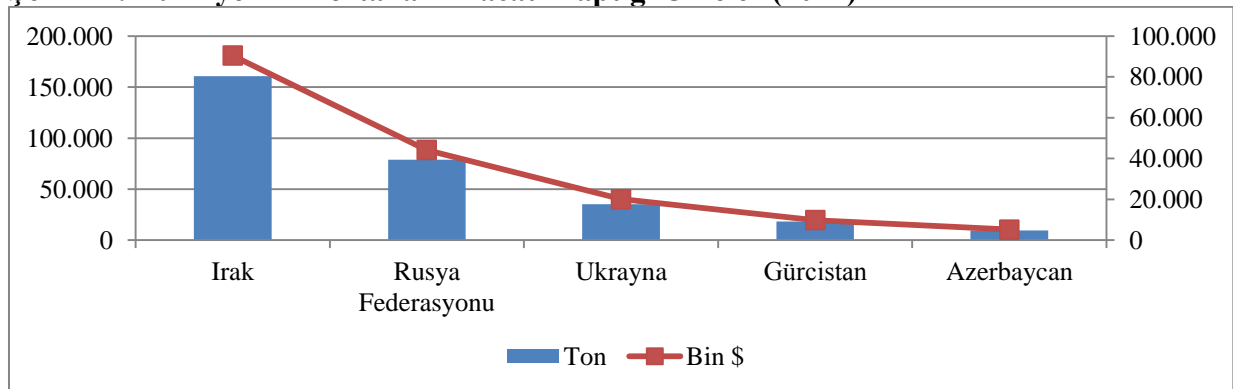

Kaynak: TÜİK

2013/2014 üretim sezonunda Türkiye’de üretilen portakal çeşitlerinin %75’ini Washington, %4’ünü ise Yafa çeşidi portakal oluşturmuştur, sonraki sezonda da durumun benzer olduğu tahmin edilmektedir. Yafa

çeşidi portakalın 2014/2015 sezonunda üretiminin önceki sezona göre yaklaşık olarak %7 oranında azaldığı tahmin edilmektedir (Şekil 20).

Şekil 21: Türkiye’nin Portakal İhracatı Yaptığı Ülkeler (2014)

Kaynak: TÜİK

Türkiye’nin 2014 yılı toplam portakal ihracatı 341 bin 677 ton olup bunun %47’sini

Irak’a, %23’ ünü Rusya Federasyonu’na ve %10’unu Ukrayna’ya gerçekleştirmektedir (Şekil 21).

Portakal ithalatı ise; 28 bin 213 ton olup neredeyse tamamı Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nden sağlanmaktadır (Ek Tablo 16).

TÜİK verilerine göre; Türkiye portakal üretici fiyatları 2011 yılında 0,68 TL/Kg, 2012 yılında 0,58 TL/Kg, 2013 yılında 0,54 TL/Kg, 2014 yılında 0,53 TL/Kg ve 2015 yılında 0,68 TL/Kg olarak gerçekleşmiştir (Ek Tablo 20).

Tablo 6: Türkiye Portakal Arzı ve Kullanımı (2012/13 - 2014/15)

	2012/13	2013/14	2014/15 ^a
ARZ			
		Bin Ton	
Üretim	1.661	1.781	1.780
İthalat	23	32	45
Toplam Arz	1.684	1.813	1.825
KULLANIM			
		Bin Ton	
İhracat	244	346	302
Tüketim	1.440	1.467	1.523
Toplam Kullanım	1.684	1.813	1.825

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu, TEPGE Hesapları

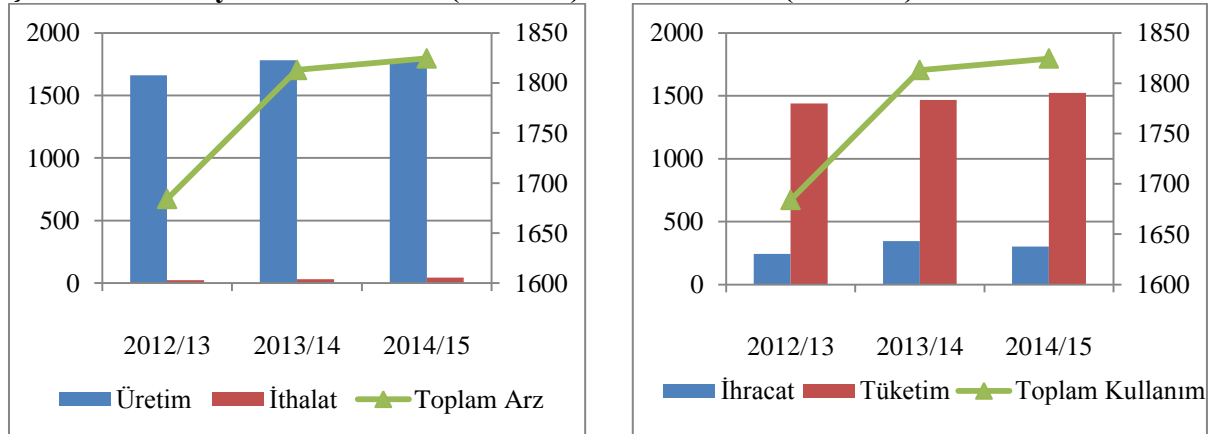
a Tahmin

Üretim sezonu Eylül-Mayıs ayları baz alınarak hesaplanmıştır. Portakal taze ve kurutulmuş olarak alınmıştır.

2013/2014 üretim sezonunda Türkiye'nin toplam portakal tüketimi 1 milyon 467 bin ton olarak gerçekleşmiş olup, bir önceki sezona göre %1,9 oranında artmıştır. Toplam portakal kullanımı ise, 2012/2013 üretim sezonuna göre, %8 oranında artmıştır. İthalat

32 bin ton olarak gerçekleşmiş ve önceki sezona göre %39 oranında artmıştır, ihracatın ise %42 oranında arttığı görülmektedir (Tablo 6).

Şekil 22: Türkiye Portakal Arzı (Bin Ton) ve Kullanımı (Bin Ton)

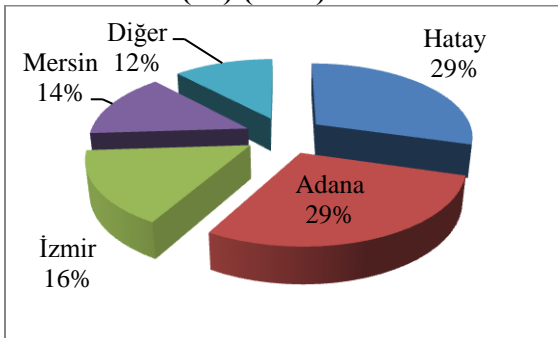
TÜİK verilerine göre; 2011/2012 sezonunda kişi başı portakal tüketimi 16,7 kg,

2012/2013 üretim sezonunda 17,5 kg ve sonraki sezonda 16,9 kg olmuştur.

Mandalina Durum

Türkiye’de 2013/2014 üretim sezonunda 942 bin 226 ton mandalina üretimi gerçekleşmiş olup, üretimin %77’si Akdeniz, %20’si Ege Bölgesi’nden karşılanmaktadır. İllere göre mandalina üretimine bakıldığında ise, 2013/2014 sezonunda %29 üretim payı ile Hatay’ın Türkiye mandalina üretiminde ilk sırada yer aldığı görülmektedir. Hatay’ı Adana (%29) ve İzmir (%16) illeri izlemektedir (Şekil 23).

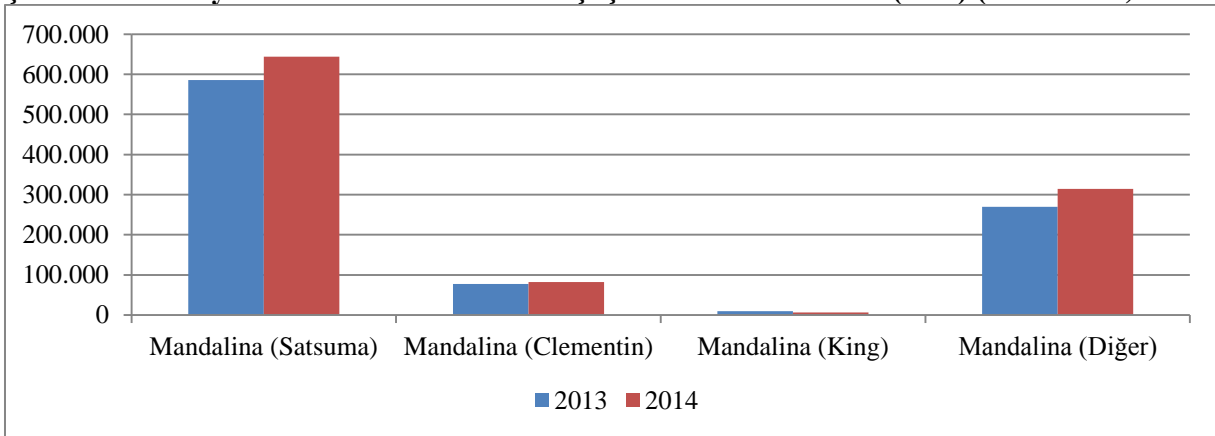
Şekil 23: Türkiye Mandalina Üretiminde Önemli İller (%) (2013)

Kaynak: TÜİK

2013/2014 üretim sezonunda en fazla üretilen mandalina çeşidi yaklaşık 585 bin ton üretim miktarı ile Satsuma olmuştur, üretiminin bir sonraki sezonda %9 oranında arttığı tahmin edilmektedir. King çeşidi mandalınının 2014/2015 sezonunda önceki sezona göre üretiminin %31 oranında azaldığı tahmin edilmektedir. Toplam mandalina üretiminin ise; 2014/2015 sezonunda önceki sezona göre %11 oranında arttığı tahmin edilmektedir (Şekil 24).

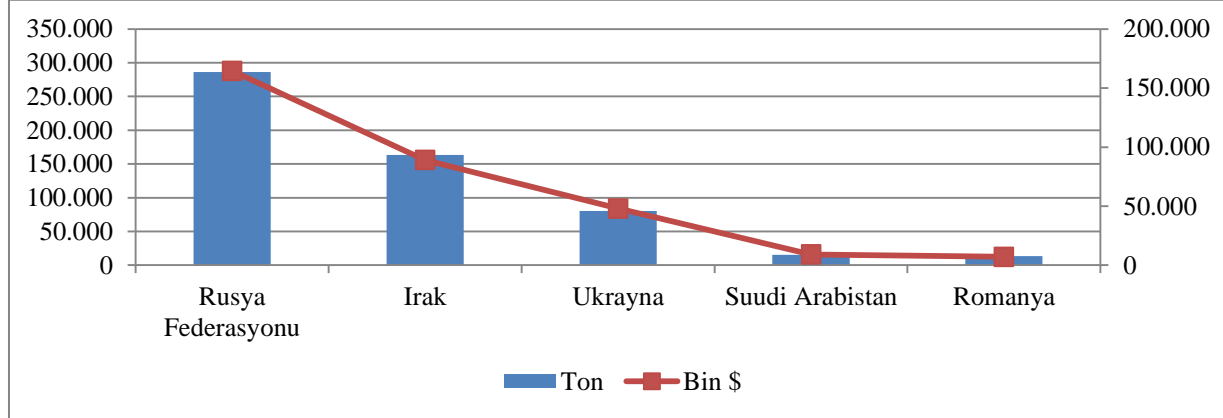
Şekil 24: Türkiye’de Üretilen Mandalina Çeşitlerinin Miktarları (Ton) (2013-2014)

Kaynak: TÜİK

Türkiye’nin 2014 yılında toplam mandalina ihracatı 633.321 ton olup; bunun %45’ini Rusya Federasyonu’na, %26’sını Irak’a ve %13’ünü Ukrayna’ya gerçekleştirmektedir.

Mandalina ithalatı ise; 16 bin 39 ton olup %99’u Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti’nden sağlanmaktadır (Şekil 25).

Şekil 25: Türkiye'nin Mandalina İhracatı Yaptığı Ülkeler (2014)

Kaynak: TÜİK

TÜİK verilerine göre mandalina üretici TL/Kg, 2014 yılında 0,61 TL/Kg ve 2015 fiyatları 2011 yılında 0,88 TL/Kg, 2012 yılında 0,71 TL/Kg olarak gerçekleşmiştir yılında 0,87 TL/Kg, 2013 yılında 0,71 (Ek Tablo 20).

Tablo 7: Türkiye Mandalina Arzı ve Kullanımı (2012/13 - 2014/15)

	2012/13	2013/14	2014/15 ^a
ARZ		Bin Ton	
Üretim	875	942	1047
İthalat	8	17	19
Toplam Arz	883	959	1066
KULLANIM		Bin Ton	
İhracat	405	525	616
Tüketim	477	434	450
Toplam Kullanım	883	959	1066

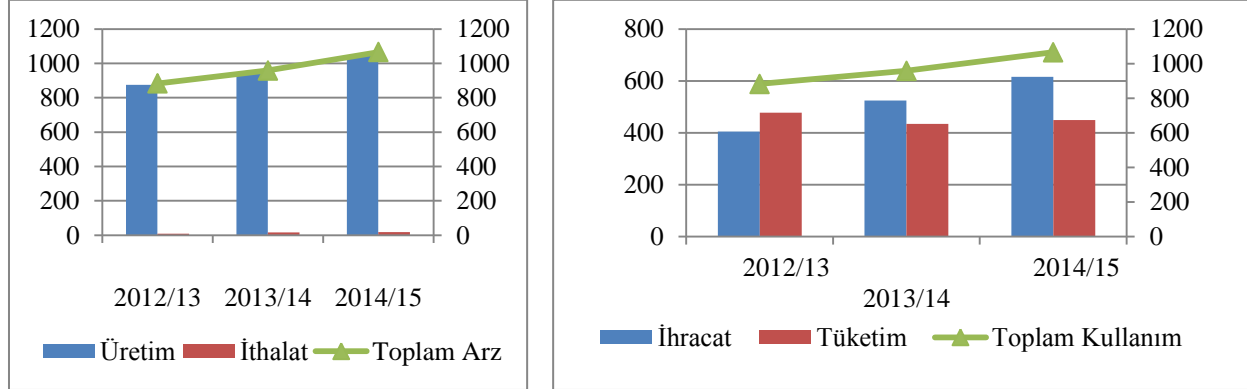
Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu, TEPGE Hesapları

a Tahmin

Üretim sezonu Eylül-Mayıs ayları baz alınarak hesaplanmıştır. Mandalina taze ve kurutulmuş olarak alınmıştır.

2013/2014 pazarlama yılında Türkiye'nin toplam mandalina tüketimi 434 bin ton olmuştur, bir önceki sezona göre %9 oranında azaldığı görülmektedir. Yine bir önceki sezona göre toplam mandalina

kullanımı %9 oranında artmıştır. Aynı sezonda mandalina ithalatı 2012/2013 sezonuna göre %112 oranında artarken, ihracatın %30 oranında arttığı görülmektedir. (Tablo 7).

Şekil 26: Türkiye Mandalina Arzı (Bin Ton) ve Kullanımı (Bin Ton)

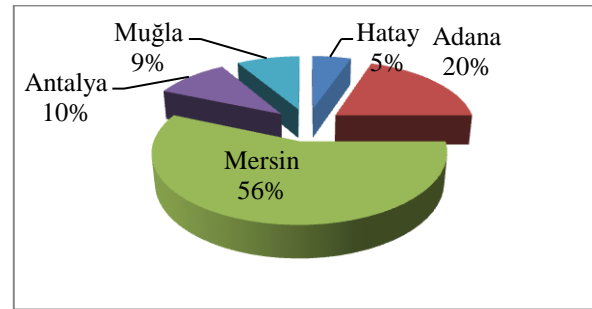
Kaynak: TÜİK

TÜİK verilerine göre; 2011/2012 sezonunda kişi başı mandalina tüketimi

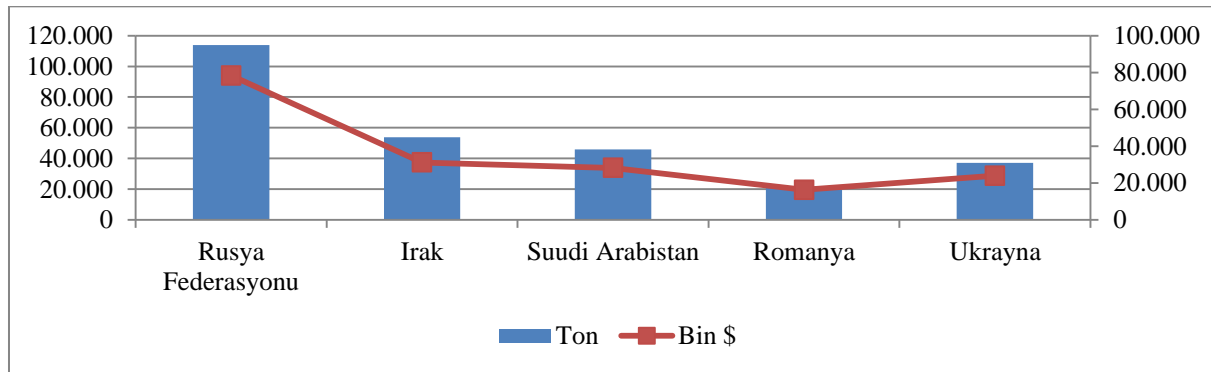
4,9 kg, 2012/2013 üretim sezonunda 5,7 kg ve sonraki sezonda 5 kg olmuştur.

Limondurum

Türkiye’de 2013/2014 üretim sezonunda 726 bin 283 ton limon üretimi gerçekleşmiş olup, üretimin %91’ini Akdeniz, %9’unu Ege Bölgesi karşılamaktadır. Üretim bir önceki sezona göre, %2 oranında artmıştır. İllerin limon üretimlerine bakıldığında ise aynı sezonda %56 üretim payı ile Mersin’in Türkiye limon üretiminde ilk sırada yer aldığı görülmektedir. Mersin’i Adana (%20) ve Antalya (%10) illeri izlemektedir (Şekil 27).

Şekil 27: Türkiye Limon Üretiminde Önemli İller (%) (2013)

Kaynak: TÜİK

Şekil 28: Türkiye’nin Limon İhracatı Yaptığı Başlıca Ülkeler (2014)

Kaynak: TÜİK

Türkiye’nin 2014 yılında toplam limon ihracatı 408 bin 455 ton olarak gerçekleşmiştir, %28 ihracat payı ile en fazla limon ihracatı Rusya Federasyonu’na yapılmıştır. Irak (%13) ve Suudi Arabistan (%11) en fazla limon ihraç ettiğimiz ülkeler arasında yer almaktadır. Limon ithalatı ise 2

bin 419 ton olarak gerçekleşmiş olup, %82’si Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti’nden %8’i Brezilya’dan sağlanmıştır (Şekil 28).

TÜİK verilerine göre limon üretici fiyatları 2011 yılında 0,83 TL/Kg, 2012 yılında 0,70 TL/Kg, 2013 yılında 0,72 TL/Kg, 2014

yılında 0,91 TL/Kg ve 2015 yılında 0,97 TL/Kg olarak gerçekleşmiştir (Ek Tablo 20).

Tablo 8: Türkiye Limon Arzı ve Kullanımı (2012/13 - 2014/15)

	2012/13	2013/14	2014/15 ^a
ARZ			
		Bin Ton	
Üretim	710	726	725
İthalat	2	2	2
Toplam Arz	712	729	727
KULLANIM			
		Bin Ton	
İhracat	341	404	450
Tüketim	372	325	278
Toplam Kullanım	712	729	727

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu, TEPGE Hesapları

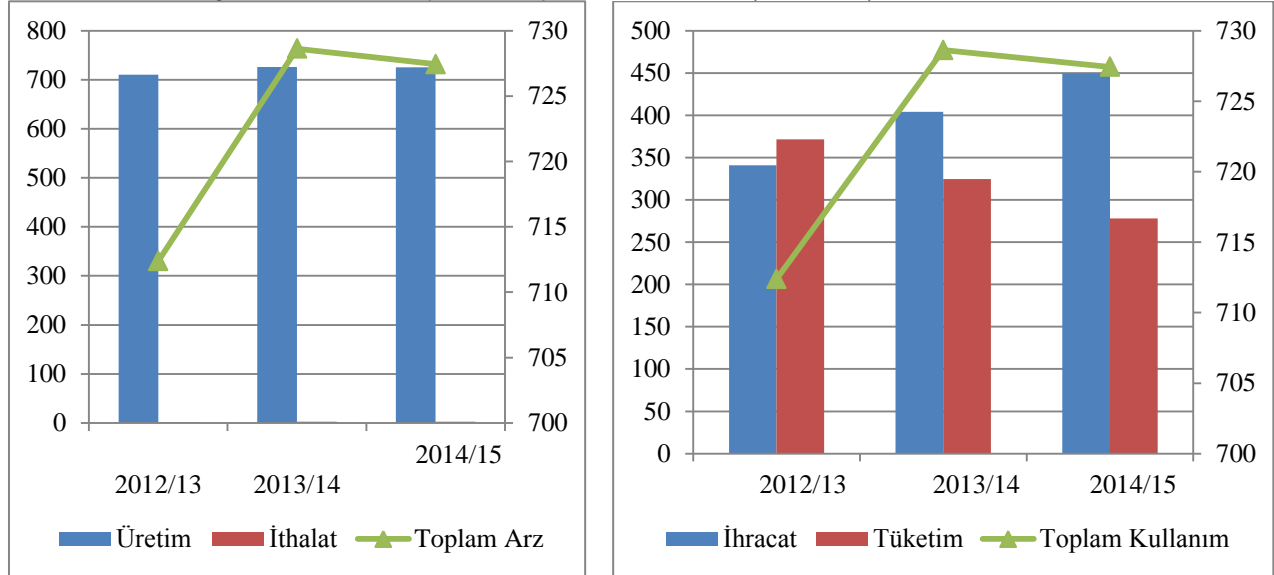
a Tahmin

Üretim sezonu Eylül-Mayıs ayları baz alınarak hesaplanmıştır. Limon, limon ve tatlı limon (taze/kurutulmuş) olarak alınmıştır.

2013/2014 üretim sezonunda Türkiye'nin toplam limon tüketimi, 325 bin ton olmuştur, tüketimin geçen sezona göre %12,6 oranında azaldığı görülmektedir. Toplam limon kullanımının da bir önceki sezona göre, %2

oranında arttığı görülmektedir. İhracatta önceki sezona göre %18,5 oranında artış gözlenirken, 2 bin ton olarak gerçekleşen ithalatta değişiklik görülmemiştir (Tablo 8).

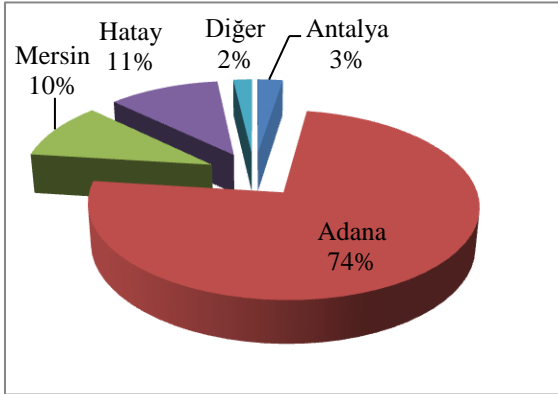
Şekil 29: Türkiye Limon Arzı (Bin Ton) ve Kullanımı (Bin Ton)

Kaynak: TÜİK

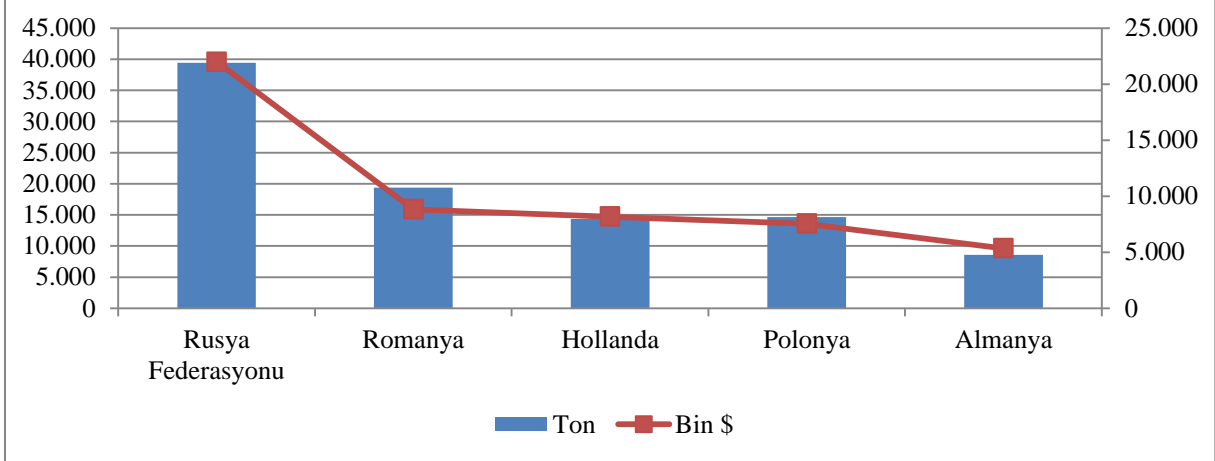
TÜİK verilerine göre; 2011/2012 sezonunda kişi başı limon tüketimi 3,8 kg, 2012/2013

üretim sezonunda 3,8 kg ve sonraki sezonda 3,1 kg olmuştur.

Greyfurt Durum**Şekil 30: Türkiye Greyfurt Üretiminde Önemli İller (%) (2013)**

Kaynak: TÜİK

Türkiye’de 2013/2014 üretim sezonunda 228 bin 799 ton olarak gerçekleşen greyfurt üretiminin %98’i Akdeniz, %2’si Ege Bölgesi’nden karşılanmaktadır. İllere göre greyfurt üretimine bakıldığında aynı sezonda %74 üretim payı ile Adana’nın Türkiye greyfurt üretiminde ilk sırada yer aldığı görülmektedir. Adana’yı, Hatay (%11) ve Mersin(%10) illeri izlemektedir (Şekil 30).

Şekil 31: Türkiye’nin Greyfurt İhracatı Yaptığı Başlıca Ülkeler (2014)

Kaynak: TÜİK

Türkiye’de 2014 yılında 178 bin 312 ton olarak gerçekleşen toplam greyfurt ihracatının %22’sini Rusya, %11’ini Romanya, %8’ini Hollanda karşılamaktadır. Aynı yılda 3 bin 509 ton olarak gerçekleşen greyfurt ithalatının %94’ü Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti’nden sağlanmaktadır (Şekil 31).

TÜİK verilerine göre greyfurt üretici fiyatları 2011 yılında 0,39 TL/Kg, 2012 yılında 0,45 TL/Kg, 2013 yılında 0,48 TL/Kg, 2014 yılında 0,50 TL/Kg olarak gerçekleşmiştir (Ek Tablo 20).

Tablo 9: Türkiye Greyfurt Arzı ve Kullanımı (2012/13 - 2014/15)

	2012/13	2013/14	2014/15 ^a
ARZ			
		Bin Ton	
Üretim	227	229	230
İthalat	4	5	3
Toplam Arz	230	234	233
KULLANIM			
		Bin Ton	
İhracat	132	169	146
Tüketim	99	65	87
Toplam Kullanım	230	234	233

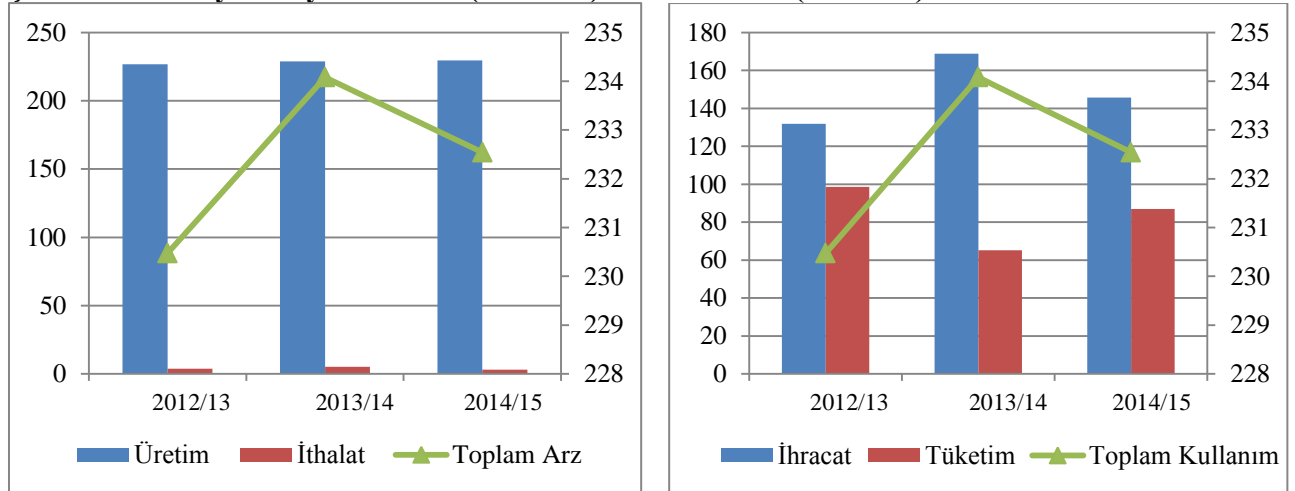
Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu, TEPGE Hesapları

a Tahmin

Üretim sezonu Eylül-Mayıs ayları baz alınarak hesaplanmıştır.
Greyfurt, greyfurt ve pomelo (taze ve kurutulmuş) olarak alınmıştır.

2013/2014 üretim sezonunda 5 bin ton olarak gerçekleşen greyfurt ithalatının önceki sezona göre %41 oranında arttığı, ihracatın ise yine aynı sezona göre %28 oranında

arttığı görülmektedir. Toplam greyfurt tüketimi 65 bin ton olarak gerçekleşmiş olup önceki sezona göre %34 oranında azalmıştır (Tablo 9).

Şekil 32: Türkiye Greyfurta Arzı (Bin Ton) ve Kullanımı (Bin Ton)

TÜİK verilerine göre; 2011/2012 sezonunda kişi başı greyfurt tüketimi 0,4 kg, 2012/2013

üretim sezonunda 1,1 kg ve sonraki sezonda 0,6 kg olmuştur.

TÜRKİYE'DE TAHMİN**Portakal Tahmin**

2014/2015 üretim sezonunda 1,8 milyon ton olarak gerçekleştiği tahmin edilen portakal üretiminin önceki sezona göre neredeyse aynı kalması beklenirken, ithalatın %41 oranında

arttığı, ihracatın %12,7 oranında azaldığı tahmin edilmektedir. 1,5 milyon ton olarak gerçekleşen tüketimin önceki sezona göre %3,8 oranında arttığı tahmin edilmektedir.

Mandalina Tahmin

Mandalina üretiminin 2014/2015 sezonunda, önceki sezona göre %11 oranında artarak 1,5 milyon ton olarak gerçekleştiği tahmin edilmektedir. Önceki sezona göre ihracatta %17, ithalatta ise %13 oranında artış olması

beklenmektedir. Toplam mandalina tüketimi aynı sezonda 450 bin ton olarak gerçekleşmiş iken, 2013/2014 sezonuna göre %3,7 oranında artması beklenmektedir.

Limon Tahmin

2014/2015 üretim sezonunda 725 bin ton üretiminin yapıldığı tahmin edilen limonun önceki sezona göre üretiminin sabit kalması beklenmektedir. 2 bin 203 ton olarak gerçekleşen ithalatın önceki sezona göre %5,8 oranında azalması beklenirken,

ihracatın %11,3 oranında artması beklenmektedir. Aynı sezonda 278 bin ton olması beklenen toplam limon tüketiminin 2013/2014 sezonuna göre yaklaşık %14 oranında azaldığı tahmin edilmektedir.

Greyfurt Tahmin

2014/2015 üretim sezonunda 230 bin ton olarak gerçekleştiği tahmin edilen greyfurt üretiminde ithalatın yaklaşık 3 bin ton ile önceki sezona göre %43,5 oranında azaldığı tahmin edilmektedir. İhracatın ise %13,7 azalma ile 146 bin ton olması

beklenmektedir. 87 bin ton olarak gerçekleşmesi beklenen toplam greyfurt tüketiminin önceki sezona göre %33 oranda artması beklenmektedir.

EK TABLOLAR

Ek Tablo 1: Dünya Portakal Üretim, Kullanım ve Ticareti (Bin Ton) 2005/2006- 2014/2015

	Üretim	İthalat	Toplam Arz	İhracat	Taze İç Tüketim	İşlenme
Brezilya						
2005/2006	17.993	1	17.994	49	4.440	13.505
2006/2007	18.482	2	18.484	49	4.563	13.872
2007/2008	16.850	1	16.851	34	5.026	11.791
2008/2009	17.014	3	17.017	29	5.277	11.711
2009/2010	15.830	9	15.839	37	4.827	10.975
2010/2011	22.603	14	22.617	34	5.488	17.095
2011/2012	20.482	13	20.495	20	7.255	13.220
2012/2013	16.361	15	16.376	20	5.421	10.935
2013/2014	17.870	15	17.885	20	6.033	11.832
2014/2015	16.035	15	16.050	20	6.035	9.995
ABD						
2005/2006	8.212	72	8.284	583	1.351	6.350
2006/2007	6.917	116	7.033	350	1.015	5.668
2007/2008	9.141	77	9.218	613	1.406	7.199
2008/2009	8.281	90	8.371	493	1.264	6.614
2009/2010	7.478	106	7.584	670	1.360	5.554
2010/2011	8.078	102	8.180	750	1.411	6.019
2011/2012	8.166	119	8.285	695	1.526	6.064
2012/2013	7.502	139	7.641	678	1.563	5.400
2013/2014	6.136	143	6.279	506	1.331	4.442
2014/2015	5.791	155	5.946	540	1.320	4.086
Çin						
2005/2006	4.450	64	4.514	51	4.421	42
2006/2007	4.800	36	4.836	79	4.612	145
2007/2008	5.450	62	5.512	124	5.143	245
2008/2009	6.000	66	6.066	155	5.729	182
2009/2010	6.500	80	6.580	158	6.220	202
2010/2011	5.900	99	5.999	92	5.727	180
2011/2012	6.900	98	6.998	129	6.349	520
2012/2013	7.000	88	7.088	83	6.405	600
2013/2014	7.600	88	7.688	108	6.865	715
2014/2015	6.900	110	7.010	60	6.300	650
AB						
2005/2006	6.925	880	7.805	221	5.644	1.940
2006/2007	6.486	1.042	7.528	260	5.060	2.208
2007/2008	6.492	1.040	7.532	242	5.772	1.518
2008/2009	6.530	846	7.376	236	5.869	1.271
2009/2010	6.244	959	7.203	272	5.717	1.214
2010/2011	6.198	800	6.998	318	5.324	1.356
2011/2012	6.023	848	6.871	279	5.536	1.056
2012/2013	5.890	883	6.773	322	5.382	1.069
2013/2014	6.607	818	7.425	346	5.592	1.487
2014/2015	5.710	820	6.530	300	5.058	1.172

Kaynak: <http://apps.fas.usda.gov/psdonline/psdquery.aspx>

Ek Tablo 1 (devam): Dünya Portakal Üretim, Kullanım ve Ticareti (Bin Ton) 2005/2006- 2014/2015

	Üretim	İthalat	Toplam Arz	İhracat	Taze İç Tüketim	İşlenme
Meksika						
2005/2006	4.157	25	4.182	12	3.610	560
2006/2007	4.248	18	4.266	29	3.537	700
2007/2008	4.297	26	4.323	24	3.299	1.000
2008/2009	4.193	13	4.206	18	3.188	1.000
2009/2010	4.051	22	4.073	26	3.167	880
2010/2011	4.080	23	4.103	17	3.156	930
2011/2012	3.666	35	3.701	19	2.852	830
2012/2013	4.400	28	4.428	31	2.887	1.510
2013/2014	4.400	26	4.426	44	2.602	1.780
2014/2015	4.300	25	4.325	45	2.980	1.300
Mısır						
2005/2006	2.120	-	2.120	589	1.491	40
2006/2007	2.054	-	2.054	620	1.393	41
2007/2008	2.138	-	2.138	850	1.243	45
2008/2009	2.372	-	2.372	774	1.553	45
2009/2010	2.401	-	2.401	850	1.503	48
2010/2011	2.430	-	2.430	1.000	1.350	80
2011/2012	2.350	-	2.350	900	1.365	85
2012/2013	2.450	-	2.450	1.000	1.365	85
2013/2014	2.570	-	2.570	1.100	1.385	85
2014/2015	2.630	-	2.630	1.200	1.345	85
Türkiye						
2005/2006	1.445	39	1.484	205	1.174	105
2006/2007	1.536	65	1.601	179	1.317	105
2007/2008	1.427	30	1.457	155	1.202	100
2008/2009	1.430	41	1.471	256	1.115	100
2009/2010	1.690	28	1.718	209	1.409	100
2010/2011	1.710	44	1.754	339	1.315	100
2011/2012	1.650	31	1.681	357	1.224	100
2012/2013	1.600	29	1.629	244	1.290	95
2013/2014	1.700	33	1.733	349	1.284	100
2014/2015	1.650	45	1.695	305	1.310	80
Güney Afrika						
2005/2006	1.167	0	1.167	732	151	284
2006/2007	1.412	0	1.412	934	220	258
2007/2008	1.526	7	1.533	971	254	308
2008/2009	1.445	2	1.447	869	135	443
2009/2010	1.459	1	1.460	1.045	135	280
2010/2011	1.428	1	1.429	942	139	348
2011/2012	1.466	0	1.466	1.088	129	249
2012/2013	1.659	0	1.659	1.162	128	369
2013/2014	1.715	12	1.727	1.144	120	463
2014/2015	1.700	15	1.715	1.140	120	455

Kaynak: <http://apps.fas.usda.gov/psdonline/psdquery.aspx>

Ek Tablo 1 (devam): Dünya Portakal Üretim, Kullanım ve Ticareti (Bin Ton) 2005/2006- 2014/2015

	Üretim	İthalat	Toplam Arz	İhracat	Taze İç Tüketim	İşlenme
Fas						
2005/2006	784	-	784	233	545	6
2006/2007	721	-	721	257	458	6
2007/2008	732	-	732	296	430	6
2008/2009	790	-	790	305	453	32
2009/2010	823	-	823	161	627	35
2010/2011	904	-	904	175	689	40
2011/2012	850	-	850	138	652	60
2012/2013	784	-	784	82	642	60
2013/2014	1.001	-	1.001	110	821	70
2014/2015	875	-	875	80	745	50
Arjantin						
2005/2006	840	0	840	180	480	180
2006/2007	990	1	991	200	491	300
2007/2008	940	2	942	154	550	238
2008/2009	900	1	901	137	570	194
2009/2010	770	1	771	157	530	84
2010/2011	850	1	851	125	560	166
2011/2012	565	0	565	85	376	104
2012/2013	550	0	550	77	360	113
2013/2014	800	0	800	76	524	200
2014/2015	950	0	950	65	585	300
Dünya						
2005/2006	50.253	2.991	53.244	3.079	26.510	23.655
2006/2007	49.520	3.194	52.714	3.168	25.769	23.777
2007/2008	50.720	3.360	54.080	3.666	27.607	22.807
2008/2009	50.818	3.109	53.927	3.505	28.445	21.977
2009/2010	49.151	3.414	52.565	3.769	29.038	19.758
2010/2011	55.942	3.495	59.437	3.996	28.802	26.639
2011/2012	53.830	3.668	57.498	3.932	30.837	22.729
2012/2013	50.016	3.628	53.644	3.887	29.165	20.592
2013/2014	52.201	3.443	55.644	3.995	30.135	21.514
2014/2015	48.382	3.520	51.902	3.966	29.412	18.524

Kaynak: <http://apps.fas.usda.gov/psdonline/psdquery.aspx>

Ek Tablo 2: Dünya Mandalına Üretim, Kullanım ve Ticareti (Bin Ton) 2005/2006- 2014/2015

	Üretim	İthalat	Toplam Arz	İhracat	Taze İç Tüketim	İşlenme
Çin						
2005/2006	8.050	7	8.057	338	7.169	550
2006/2007	9.000	27	9.027	371	8.006	650
2007/2008	11.000	16	11.016	486	9.850	680
2008/2009	12.650	11	12.661	740	11.371	550
2009/2010	14.200	9	14.209	712	12.977	520
2010/2011	14.000	13	14.013	607	12.926	480
2011/2012	16.000	8	16.008	840	14.568	600
2012/2013	17.000	12	17.012	702	15.650	660
2013/2014	17.850	18	17.868	744	16.524	600
2014/2015	18.500	24	18.524	770	17.124	630
AB						
2005/2006	3.434	363	3.797	230	3.123	444
2006/2007	3.305	370	3.675	247	2.724	704
2007/2008	2.975	355	3.330	269	2.753	308
2008/2009	3.172	377	3.549	258	2.930	361
2009/2010	3.054	417	3.471	267	2.812	392
2010/2011	3.245	334	3.579	364	2.720	495
2011/2012	3.099	342	3.441	383	2.711	347
2012/2013	2.927	317	3.244	404	2.493	347
2013/2014	3.252	367	3.619	350	2.960	309
2014/2015	3.120	350	3.470	300	2.849	321
Fas						
2005/2006	454	-	454	247	207	-
2006/2007	535	-	535	292	243	-
2007/2008	471	-	471	272	199	-
2008/2009	532	-	532	332	200	-
2009/2010	635	-	635	323	312	-
2010/2011	716	-	716	349	367	-
2011/2012	730	-	730	344	386	-
2012/2013	662	-	662	307	355	-
2013/2014	1.160	-	1.160	501	659	-
2014/2015	1.005	-	1.005	355	650	-
Türkiye						
2005/2006	715	2	717	214	503	0
2006/2007	791	2	793	322	471	0
2007/2008	740	1	741	224	517	0
2008/2009	756	3	759	382	377	0
2009/2010	846	4	850	330	520	0
2010/2011	858	7	865	450	415	0
2011/2012	875	10	885	474	410	1
2012/2013	876	10	886	406	479	1
2013/2014	880	17	897	549	347	1
2014/2015	960	19	979	615	363	1

Kaynak: <http://apps.fas.usda.gov/psdonline/psdquery.aspx>

Ek Tablo 2 (Devam): Dünya Mandalına Üretim, Kullanım ve Ticareti (Bin Ton) 2005/2006-2014/2015

	Üretim	İthalat	Toplam Arz	İhracat	Taze İç Tüketim	İşlenme
ABD						
2005/2006	435	103	538	21	364	153
2006/2007	378	121	499	16	356	127
2007/2008	540	97	637	32	426	179
2008/2009	449	131	580	29	440	111
2009/2010	578	128	706	34	527	145
2010/2011	643	151	794	52	582	160
2011/2012	635	147	782	37	592	153
2012/2013	661	154	815	42	636	137
2013/2014	702	183	885	31	684	170
2014/2015	716	185	901	43	683	175
Japonya						
2005/2006	1.290	10	1.300	5	1.153	142
2006/2007	977	5	982	3	851	128
2007/2008	1.193	10	1.203	5	1.065	133
2008/2009	1.007	9	1.016	3	904	109
2009/2010	1.116	11	1.127	3	994	130
2010/2011	857	21	878	2	791	85
2011/2012	1.001	20	1.021	3	903	115
2012/2013	846	17	863	2	780	81
2013/2014	896	10	906	3	813	90
2014/2015	890	12	902	3	809	90
Güney Kore						
2005/2006	658	-	658	4	529	125
2006/2007	634	-	634	3	522	109
2007/2008	746	-	746	4	603	139
2008/2009	593	-	593	1	503	89
2009/2010	740	-	740	4	612	124
2010/2011	565	-	565	2	482	81
2011/2012	586	-	586	3	480	103
2012/2013	667	-	667	4	607	56
2013/2014	672	-	672	4	575	93
2014/2015	688	-	688	3	575	110
Arjantin						
2005/2006	390	-	390	90	220	80
2006/2007	440	-	440	96	204	140
2007/2008	410	-	410	95	210	105
2008/2009	400	-	400	113	190	97
2009/2010	360	-	360	119	150	91
2010/2011	450	-	450	115	190	145
2011/2012	290	-	290	100	150	40
2012/2013	300	-	300	87	150	63
2013/2014	370	-	370	88	200	82
2014/2015	450	-	450	90	250	110

Kaynak: <http://apps.fas.usda.gov/psdonline/psdquery.aspx>

Ek Tablo 2 (Devam): Dünya Mandalına Üretim, Kullanım ve Ticareti (Bin Ton)
2005/2006- 2014/2015

	Üretim	İthalat	Toplam Arz	İhracat	Taze İç Tüketim	İşlenme
Tayland						
2005/2006	870	3	873	7	866	870
2006/2007	760	10	770	14	756	760
2007/2008	650	12	662	12	650	650
2008/2009	515	31	546	4	542	515
2009/2010	280	33	313	1	312	280
2010/2011	360	36	396	2	394	360
2011/2012	360	127	487	0	487	360
2012/2013	375	135	510	0	510	375
2013/2014	375	139	514	0	514	375
2014/2015	375	130	505	0	505	375
İsrail						
2005/2006	118	-	118	35	50	33
2006/2007	140	-	140	50	51	39
2007/2008	145	-	145	50	65	30
2008/2009	139	-	139	54	57	28
2009/2010	150	-	150	68	55	27
2010/2011	125	-	125	56	46	23
2011/2012	166	-	166	83	45	38
2012/2013	178	-	178	78	70	30
2013/2014	139	-	139	78	37	24
2014/2015	200	-	200	89	80	31
Güney Afrika						
2005/2006	133	0	133	87	46	0
2006/2007	135	1	136	106	30	0
2007/2008	135	1	136	112	24	0
2008/2009	155	0	155	102	10	43
2009/2010	146	0	146	113	9	24
2010/2011	140	0	140	104	10	26
2011/2012	146	1	147	122	11	14
2012/2013	171	1	172	133	23	16
2013/2014	195	1	196	153	24	19
2014/2015	195	1	196	160	24	12
Filipinler						
2005/2006	24	32	56	-	56	-
2006/2007	25	38	63	-	63	-
2007/2008	26	42	68	-	68	-
2008/2009	23	49	72	-	72	-
2009/2010	20	41	61	-	61	-
2010/2011	19	39	58	-	58	-
2011/2012	20	78	98	-	98	-
2012/2013	20	57	77	-	77	-
2013/2014	20	51	71	-	71	-
2014/2015	20	50	70	-	70	-

Kaynak: <http://apps.fas.usda.gov/psdonline/psdquery.aspx>

Ek Tablo 2 (Devam): Dünya Mandalına Üretim, Kullanım ve Ticareti (Bin Ton)
2005/2006- 2014/2015

	Üretim	İthalat	Toplam Arz	İhracat	Taze İç Tüketim	İşlenme
Dünya						
2005/2006	17.058	1.346	18.404	1.288	15.589	1.527
2006/2007	17.120	1.501	18.621	1.523	15.201	1.897
2007/2008	19.031	1.609	20.640	1.564	17.502	1.574
2008/2009	20.391	1.863	22.254	2.020	18.846	1.388
2009/2010	22.125	1.941	24.066	1.975	20.638	1.453
2010/2011	21.978	2.034	24.012	2.104	20.413	1.495
2011/2012	23.908	2.216	26.124	2.389	22.324	1.411
2012/2013	24.683	2.115	26.798	2.165	23.242	1.391
2013/2014	26.511	2.268	28.779	2.501	24.890	1.388
2014/2015	27.119	2.186	29.305	2.428	25.397	1.480

Kaynak: <http://apps.fas.usda.gov/psdonline/psdquery.aspx>

Ek Tablo 3: Dünya Limon Üretim, Kullanım ve Ticareti (Bin Ton) 2005/2006- 2014/2015

	Üretim	İthalat	Toplam Arz	İhracat	Taze İç Tüketim	İşlenme
Meksika						
2005/2006	1.867	1	1.868	412	1.456	0
2006/2007	1.922	1	1.923	436	1.180	307
2007/2008	2.229	1	2.230	508	1.322	400
2008/2009	1.966	1	1.967	445	1.208	314
2009/2010	1.891	1	1.892	456	1.141	295
2010/2011	2.133	2	2.135	432	1.361	342
2011/2012	2.055	1	2.056	625	1.121	310
2012/2013	2.120	1	2.121	523	1.268	330
2013/2014	2.250	2	2.252	519	1.383	350
2014/2015	2.255	2	2.257	540	1.367	350
AB						
2005/2006	1.568	397	1.965	92	1.193	680
2006/2007	1.497	418	1.915	92	1.359	464
2007/2008	1.139	515	1.654	59	1.404	191
2008/2009	1.263	405	1.668	87	1.364	217
2009/2010	1.160	471	1.631	67	1.395	169
2010/2011	1.380	421	1.801	68	1.386	347
2011/2012	1.264	440	1.704	92	1.377	235
2012/2013	1.179	426	1.605	77	1.336	192
2013/2014	1.316	370	1.686	101	1.273	312
2014/2015	1.560	350	1.910	135	1.395	380
Arjantin						
2005/2006	1.430	0	1.430	312	58	1.060
2006/2007	1.470	0	1.470	360	55	1.055
2007/2008	1.360	0	1.360	400	55	905
2008/2009	1.350	5	1.355	250	55	1.050
2009/2010	1.000	7	1.007	264	45	698
2010/2011	1.550	1	1.551	255	85	1.211
2011/2012	1.300	0	1.300	267	70	963
2012/2013	1.350	1	1.351	280	75	996
2013/2014	780	0	780	150	60	570
2014/2015	1.150	0	1.150	200	70	880
ABD						
2005/2006	889	37	926	100	559	267
2006/2007	724	391	1.115	120	716	279
2007/2008	562	424	986	157	625	204
2008/2009	827	398	1.225	93	787	345
2009/2010	800	401	1.201	93	739	369
2010/2011	835	394	1.229	102	827	300
2011/2012	771	475	1.246	95	960	191
2012/2013	827	478	1.305	110	921	274
2013/2014	748	481	1.229	127	933	169
2014/2015	798	550	1.348	118	975	255

Kaynak: <http://apps.fas.usda.gov/psdonline/psdquery.aspx>

Ek Tablo 3 (Devam): Dünya Limon Üretim, Kullanım ve Ticareti (Bin Ton)
2005/2006- 2014/2015

	Üretim	İthalat	Toplam Arz	İhracat	Taze İç Tüketim	İşlenme
Güney Afrika						
2005/2006	184	7	191	100	12	79
2006/2007	195	0	195	110	10	75
2007/2008	230	10	240	166	12	62
2008/2009	214	0	214	130	11	73
2009/2010	216	0	216	145	11	60
2010/2011	257	0	257	162	13	82
2011/2012	260	0	260	165	11	84
2012/2013	245	0	245	175	12	58
2013/2014	312	1	313	220	13	80
2014/2015	320	1	321	230	14	77
İsrail						
2005/2006	29	0	29	2	22	5
2006/2007	49	0	49	2	43	4
2007/2008	35	0	35	4	28	3
2008/2009	29	5	34	2	31	1
2009/2010	48	0	48	2	44	2
2010/2011	30	0	30	1	27	2
2011/2012	53	0	53	1	49	3
2012/2013	51	0	51	1	49	1
2013/2014	64	0	64	3	58	3
2014/2015	65	0	65	3	60	2
Fas						
2005/2006	25	-	25	0	25	-
2006/2007	15	-	15	0	15	-
2007/2008	15	-	15	0	15	-
2008/2009	45	-	45	0	45	-
2009/2010	46	-	46	6	40	-
2010/2011	50	-	50	5	45	-
2011/2012	60	-	60	7	53	-
2012/2013	47	-	47	10	37	-
2013/2014	43	-	43	10	33	-
2014/2015	35	-	35	10	25	-
Türkiye						
2005/2006	600	1	601	311	280	10
2006/2007	710	4	714	328	376	10
2007/2008	652	4	656	220	424	12
2008/2009	672	5	677	351	296	30
2009/2010	783	1	784	434	290	60
2010/2011	787	1	788	457	271	60
2011/2012	750	3	753	429	259	65
2012/2013	680	2	682	369	258	55
2013/2014	760	2	762	426	276	60
2014/2015	725	2	727	440	230	57

Kaynak: <http://apps.fas.usda.gov/psdonline/psdquery.aspx>

Ek Tablo 3 (Devam): Dünya Limon Üretim, Kullanım ve Ticareti (Bin Ton)
2005/2006- 2014/2015

	Üretim	İthalat	Toplam Arz	İhracat	Taze İç Tüketim	İşlenme
Japonya						
2005/2006	4	72	76	-	76	0
2006/2007	5	68	73	-	73	0
2007/2008	5	62	67	-	67	0
2008/2009	6	52	58	-	56	2
2009/2010	7	53	60	-	58	2
2010/2011	10	57	67	-	64	3
2011/2012	8	55	63	-	60	3
2012/2013	9	51	60	-	57	3
2013/2014	10	51	61	-	58	3
2014/2015	10	50	60	-	57	3
Dünya						
2005/2006	6.596	987	7.583	1.337	4.145	2.101
2006/2007	6.587	1.353	7.940	1.460	4.286	2.194
2007/2008	6.227	1.450	7.677	1.526	4.374	1.777
2008/2009	6.372	1.361	7.733	1.371	4.330	2.032
2009/2010	5.951	1.450	7.401	1.474	4.272	1.655
2010/2011	7.032	1.425	8.457	1.489	4.621	2.347
2011/2012	6.521	1.497	8.018	1.689	4.475	1.854
2012/2013	6.508	1.526	8.034	1.552	4.573	1.909
2013/2014	6.283	1.500	7.783	1.589	4.647	1.547
2014/2015	6.918	1.565	8.483	1.711	4.768	2.004

Kaynak: <http://apps.fas.usda.gov/psdonline/psdquery.aspx>

Ek Tablo 4: Dünya Greyfurt Üretim, Kullanım ve Ticareti (Bin Ton) 2005/2006- 2014/2015

	Üretim	İthalat	Toplam Arz	İhracat	Taze İç Tüketim	İşlenme
Çin						
2005/2006	1.867	4	1.871	27	1.844	-
2006/2007	2.025	3	2.028	51	1.977	-
2007/2008	2.230	3	2.233	101	2.132	-
2008/2009	2.520	6	2.526	102	2.424	-
2009/2010	2.900	7	2.907	119	2.788	-
2010/2011	2.800	12	2.812	84	2.728	-
2011/2012	3.200	13	3.213	118	3.095	-
2012/2013	3.370	17	3.387	130	3.257	-
2013/2014	3.717	26	3.743	165	3.578	-
2014/2015	3.900	30	3.930	135	3.795	-
ABD						
2005/2006	1.118	17	1.135	252	312	571
2006/2007	1.476	22	1.498	332	387	779
2007/2008	1.404	14	1.418	270	434	714
2008/2009	1.183	12	1.195	247	388	560
2009/2010	1.123	12	1.135	242	387	506
2010/2011	1.138	7	1.145	227	383	535
2011/2012	1.047	1	1.048	209	352	487
2012/2013	1.092	13	1.105	184	400	521
2013/2014	950	18	968	147	370	451
2014/2015	840	10	850	140	320	390
Meksika						
2005/2006	387	7	394	13	260	121
2006/2007	313	9	322	12	230	80
2007/2008	425	10	435	14	321	100
2008/2009	432	11	443	11	332	100
2009/2010	401	10	411	18	293	100
2010/2011	397	2	399	17	292	90
2011/2012	415	8	423	19	324	80
2012/2013	425	2	427	18	324	85
2013/2014	423	2	425	14	328	83
2014/2015	420	2	422	18	321	83
Güney Afrika						
2005/2006	336	0	336	144	4	188
2006/2007	387	1	388	215	5	168
2007/2008	340	4	344	196	4	144
2008/2009	370	0	370	210	4	156
2009/2010	343	0	343	187	5	151
2010/2011	406	0	406	217	5	184
2011/2012	305	0	305	174	4	127
2012/2013	437	0	437	242	6	189
2013/2014	413	12	425	217	5	203
2014/2015	400	12	412	215	5	192

Kaynak: <http://apps.fas.usda.gov/psdonline/psdquery.aspx>

Ek Tablo 4 (Devam): Dünya Greyfurt Üretim, Kullanım ve Ticareti (Bin Ton) 2005/2006- 2014/2015

	Üretim	İthalat	Toplam Arz	İhracat	Taze İç Tüketim	İşlenme
Türkiye						
2005/2006	150	8	158	150	8	-
2006/2007	180	8	188	133	55	-
2007/2008	167	4	171	133	38	-
2008/2009	168	5	173	128	45	-
2009/2010	191	5	196	154	42	-
2010/2011	213	6	219	153	66	-
2011/2012	230	4	234	177	57	-
2012/2013	200	4	204	132	72	-
2013/2014	235	4	239	182	57	-
2014/2015	210	3	213	150	63	-
İsrail						
2005/2006	265	-	265	75	25	165
2006/2007	242	-	242	81	4	157
2007/2008	242	-	242	81	17	144
2008/2009	233	-	233	85	6	142
2009/2010	235	-	235	84	44	107
2010/2011	190	-	190	83	19	88
2011/2012	245	-	245	78	14	153
2012/2013	208	-	208	79	12	117
2013/2014	236	-	236	78	24	134
2014/2015	169	-	169	61	10	98
AB						
2005/2006	94	363	457	11	430	16
2006/2007	82	399	481	17	438	26
2007/2008	91	430	521	21	495	5
2008/2009	85	399	484	21	435	28
2009/2010	95	389	484	22	442	20
2010/2011	83	348	431	20	380	31
2011/2012	102	341	443	18	399	26
2012/2013	110	337	447	21	408	18
2013/2014	112	364	476	19	431	26
2014/2015	115	360	475	20	435	20
Dünya						
2005/2006	4.457	686	5.143	699	3.252	1.192
2006/2007	4.945	829	5.774	872	3.560	1.342
2007/2008	5.139	840	5.979	851	3.902	1.226
2008/2009	5.228	789	6.017	825	4.074	1.118
2009/2010	5.288	796	6.084	830	4.370	884
2010/2011	5.227	752	5.979	808	4.243	928
2011/2012	5.544	731	6.275	800	4.602	873
2012/2013	5.842	743	6.585	813	4.842	930
2013/2014	6.086	759	6.845	830	5.118	897
2014/2015	6.054	709	6.763	747	5.233	783

Kaynak: <http://apps.fas.usda.gov/psdonline/psdquery.aspx>

Ek Tablo 5: Dünya Portakal Suyu Üretim, Kullanım ve Ticareti (Bin Ton) 2005/2006- 2014/2015

	Başlangıçta Stoklar	Üretim	İthalat	Toplam Arz	İhracat	İç tüketim	Bitiş Stokları	Toplam Dağılımı
Brezilya								
2005/2006	18.000	1.440.000	-	1.458.000	1.415.000	28.000	15.000	1.458.000
2006/2007	15.000	1.480.000	-	1.495.000	1.298.000	31.000	166.000	1.495.000
2007/2008	166.000	1.315.000	-	1.481.000	1.275.000	34.000	172.000	1.481.000
2008/2009	172.000	1.273.000	-	1.445.000	1.283.000	34.000	128.000	1.445.000
2009/2010	128.000	1.145.000	-	1.273.000	1.173.000	35.000	65.000	1.273.000
2010/2011	65.000	1.600.000	-	1.665.000	1.185.000	40.000	440.000	1.665.000
2011/2012	440.000	1.263.000	-	1.703.000	1.150.000	44.000	509.000	1.703.000
2012/2013	509.000	980.000	-	1.489.000	1.110.000	45.000	334.000	1.489.000
2013/2014	334.000	1.215.000	-	1.549.000	1.195.000	35.000	319.000	1.549.000
2014/2015	319.000	935.000	-	1.254.000	1.180.000	35.000	39.000	1.254.000
Çin								
2005/2006	0	3.000	64.653	67.653	2.168	57.485	8.000	67.653
2006/2007	8.000	11.000	56.991	75.991	3.302	62.689	10.000	75.991
2007/2008	10.000	18.000	50.624	78.624	3.770	62.854	12.000	78.624
2008/2009	12.000	14.000	42.786	68.786	4.682	59.704	4.400	68.786
2009/2010	4.400	15.500	59.965	79.865	4.365	60.500	15.000	79.865
2010/2011	15.000	13.850	76.544	105.394	5.236	75.158	25.000	105.394
2011/2012	25.000	40.000	60.485	125.485	3.111	102.374	20.000	125.485
2012/2013	20.000	45.000	58.700	123.700	3.408	115.292	5.000	123.700
2013/2014	5.000	55.000	57.000	117.000	2.735	111.265	3.000	117.000
2014/2015	3.000	50.000	60.000	113.000	2.500	110.500	0	113.000
ABD								
2005/2006	443.338	702.763	212.678	1.358.779	98.053	934.240	326.486	1.358.779
2006/2007	326.486	633.767	283.808	1.244.061	87.257	886.804	270.000	1.244.061
2007/2008	270.000	830.101	291.541	1.391.642	97.659	829.384	464.599	1.391.642
2008/2009	464.599	761.166	227.632	1.453.397	89.760	865.289	498.348	1.453.397
2009/2010	498.348	603.188	235.531	1.337.067	105.558	831.538	399.971	1.337.067
2010/2011	399.971	660.000	191.000	1.250.971	151.000	809.971	290.000	1.250.971
2011/2012	290.000	681.000	160.000	1.131.000	110.000	699.000	322.000	1.131.000
2012/2013	322.000	607.000	302.000	1.231.000	114.000	733.000	384.000	1.231.000
2013/2014	384.000	492.000	300.000	1.176.000	113.000	716.000	347.000	1.176.000
2014/2015	347.000	446.000	350.000	1.143.000	95.000	675.000	373.000	1.143.000
AB								
2005/2006	35.096	112.000	1.017.079	1.164.175	38.564	1.075.611	50.000	1.164.175
2006/2007	50.000	171.168	802.448	1.023.616	46.613	967.003	10.000	1.023.616
2007/2008	10.000	165.121	854.553	1.029.674	44.408	970.266	15.000	1.029.674
2008/2009	15.000	98.569	963.323	1.076.892	40.154	1.021.738	15.000	1.076.892
2009/2010	15.000	94.084	796.166	905.250	45.499	844.751	15.000	905.250
2010/2011	15.000	105.118	685.888	806.006	47.191	743.815	15.000	806.006
2011/2012	15.000	81.832	694.742	791.574	51.129	725.445	15.000	791.574
2012/2013	15.000	82.856	665.211	763.067	53.700	694.367	15.000	763.067
2013/2014	15.000	115.298	590.000	720.298	57.432	647.866	15.000	720.298
2014/2015	15.000	90.820	610.000	715.820	57.000	643.820	15.000	715.820

Kaynak: <http://apps.fas.usda.gov/psdonline/psdquery.aspx>

Ek Tablo 5 (Devam): Dünya Portakal Suyu Üretim, Kullanım ve Ticareti (Bin Ton) 2005/2006-2014/2015

	Başlangıçta Stoklar	Üretim	İthalat	Toplam Arz	İhracat	İç tüketim	Bitiş Stokları	Toplam Dağılımı
Meksika								
2005/2006	1.800	56.500	1.260	59.560	53.000	5.560	1.000	59.560
2006/2007	1.000	70.000	1.200	72.200	64.700	6.500	1.000	72.200
2007/2008	1.000	102.000	1.000	104.000	95.500	6.500	2.000	104.000
2008/2009	2.000	105.000	1.000	108.000	98.812	7.188	2.000	108.000
2009/2010	2.000	88.000	635	90.635	81.635	7.000	2.000	90.635
2010/2011	2.000	91.400	890	94.290	85.290	7.000	2.000	94.290
2011/2012	2.000	83.000	172	85.172	78.972	6.200	0	85.172
2012/2013	0	151.000	80	151.080	143.234	6.200	1.646	151.080
2013/2014	1.646	177.000	80	178.726	171.500	6.200	1.026	178.726
2014/2015	1.026	130.000	100	131.126	124.000	6.200	926	131.126
Türkiye								
2005/2006	1.500	10.000	6.000	17.500	700	15.500	1.300	17.500
2006/2007	1.300	9.100	6.400	16.800	1.650	13.950	1.200	16.800
2007/2008	1.200	8.700	7.000	16.900	1.400	14.400	1.100	16.900
2008/2009	1.100	8.800	6.800	16.700	1.350	14.300	1.050	16.700
2009/2010	1.050	8.800	6.800	16.650	1.400	14.300	950	16.650
2010/2011	950	8.800	6.500	16.250	3.000	13.050	200	16.250
2011/2012	200	8.800	5.800	14.800	2.600	12.100	100	14.800
2012/2013	100	8.300	6.850	15.250	2.600	12.550	100	15.250
2013/2014	100	8.800	7.000	15.900	2.650	13.100	150	15.900
2014/2015	150	8.000	7.600	15.750	2.600	13.050	100	15.750
Güney Afrika								
2005/2006	2.842	25.560	290	28.692	16.227	10.000	2.465	28.692
2006/2007	2.465	23.220	741	26.426	13.010	10.916	2.500	26.426
2007/2008	2.500	20.015	0	22.515	12.000	9.919	596	22.515
2008/2009	596	39.870	434	40.900	17.388	10.483	13.029	40.900
2009/2010	13.029	25.200	425	38.654	17.548	14.000	7.106	38.654
2010/2011	7.106	31.320	1.263	39.689	17.891	19.900	1.898	39.689
2011/2012	1.898	25.590	1.263	28.751	17.891	7.827	3.033	28.751
2012/2013	3.033	38.714	763	42.510	21.989	7.400	13.121	42.510
2013/2014	13.121	48.486	1.363	62.970	30.884	8.000	24.086	62.970
2014/2015	24.086	47.600	179	71.865	44.500	8.000	19.365	71.865
Dünya								
2005/2006	526.532	2.391.965	1.544.084	4.462.581	1.640.893	2.396.403	425.285	4.462.581
2006/2007	425.285	2.425.636	1.519.255	4.370.176	1.536.836	2.351.464	481.876	4.370.176
2007/2008	481.876	2.485.878	1.559.697	4.527.451	1.552.776	2.293.896	680.779	4.527.451
2008/2009	680.779	2.325.983	1.549.112	4.555.874	1.557.938	2.321.465	676.471	4.555.874
2009/2010	676.471	2.004.279	1.398.748	4.079.498	1.448.947	2.120.777	509.774	4.079.498
2010/2011	509.774	2.530.982	1.295.669	4.336.425	1.517.708	2.026.166	792.551	4.336.425
2011/2012	792.551	2.210.957	1.239.148	4.242.656	1.438.043	1.912.546	892.067	4.242.656
2012/2013	892.067	1.934.235	1.336.275	4.162.577	1.471.727	1.920.296	770.554	4.162.577
2013/2014	770.554	2.136.992	1.238.110	4.145.656	1.597.561	1.826.197	721.898	4.145.656
2014/2015	721.898	1.732.720	1.304.379	3.758.997	1.525.451	1.776.376	457.170	3.758.997

Kaynak: <http://apps.fas.usda.gov/psdonline/psdquery.aspx>

Ek Tablo 6: Dünya Portakal Üretici Fiyatları (ABD \$/ Ton) 2009/2013

Ülkeler	2009	2010	2011	2012	2013
ABD	172,0	199,0	216,0	263,0	210,0
Çin	431,92		466,41	511,89	574,64
Meksika	73,6	95,3	116,9	124,8	97,9
Mısır	198,0	205,5	208,6	205,1	-
Türkiye	380,0	445,3	495,0	375,2	300,7
Güney Afrika	277,0	390,2	453,2	385,8	215,9
Fas	390,6	493,5	408,4	325,6	545,0
Arjantin	95,3	95,8	113,0	120,7	133,0
Vietnam	531,7	733,2	790,7	744,0	806,1
Avustralya	579,4	715,6	701,0	793,8	836,7
Kostarika	48,5	60,1	59,3	61,3	43,4
Venezuela	739,5	1046,5	766,9	1107,2	858,5
Malta	1013,8	970,7	734,2	838,6	988,4
Yunanistan	305,4	301,6	408,7	359,1	388,3
İsrail	491,9	571,4	761,1	613,5	715,1
Japonya	1075,4	1118,6	1535,0	1469,6	1041,5
İtalya	558,8	514,6	605,7	559,6	637,8
Malezya	639,2	574,5	669,9	906,2	1032,2
Portekiz	443,5	587,5	495,6	398,9	557,2
İspanya	262,8	325,7	275,8	220,0	246,4
Sri Lanka	528,5	546,2	605,2	526,1	524,0
Filipinler	648,0	754,9	-	-	-

Kaynak: <http://faostat3.fao.org/download/P/PP/E>

Ek Tablo 7: Dünya Mandalına Üretici Fiyatları (ABD \$/ Ton) 2009/2013

Ülkeler	2009	2010	2011	2012	2013
Arnavutluk	800,2	568,5	525,6	536,3	738,4
Cezayir	1032,5	1082,3	1076,5	1200,6	1134,2
Avustralya	1055,6	1247,7	1443,3	1402,1	1459,4
Azerbaycan	1244,1	1295,7	1202,5	1392,4	1269,2
Bolivya	271,4	298,9	302,1	302,4	303,9
Çin	222,6	310,2	600,2	538,8	726,4
Hırvatistan	559,8	532,4	617,6	547,0	424,1
Kıbrıs	344,4	346,1	340,3	303,9	306,7
Mısır	415,2				
Yunanistan	627,2	577,7	641,8	618,1	621,0
İran	399,1	305,3	493,0	396,4	380,6
İsrail	826,7	1069,8	1145,4	876,1	933,1
Japonya	1730,3	1794,3	2864,3	2882,8	1908,5
Ürdün	355,4	328,7	280,6	275,9	302,4
Lübnan	530,7	585,4	640,1		
Malezya	582,4	574,5		565,8	739,3
Malta	1365,1	1311,7	1386,1	1256,9	1457,5
Meksika	87,5	96,7	120,7	120,7	93,2
Fas	549,8	500,6	479,0	479,7	518,8
Peru	322,3	297,9	345,5	367,4	389,1
Filipinler	213,6	252,0	254,7	293,3	290,3
Portekiz	774,0	742,0	821,7	644,4	809,1
Kore	628,8				
Güney Afrika	441,2	598,5	766,8	718,7	601,0
İspanya	400,4	362,1	334,2	280,4	337,1
Surinam	1190,9	1201,8	1432,7	1015,2	1921,2
Tayland	638,5	690,6	942,9	976,0	928,2
Tunus	503,7	519,6	722,0	905,1	658,4
Türkiye	471,0	520,0	448,1	471,8	347,0
ABD	383,0	381,0	460,0	497,0	582,0
Uruguay	553,6	573,9	715,5	669,5	734,4
Venezuela	1293,0	1794,6	1251,8	1543,1	1383,4
Yemen	1274,7	1086,4	1361,1	1370,7	

Kaynak: <http://faostat3.fao.org/download/P/PP/E>

Ek Tablo 8: Dünya Limon Üretici Fiyatları (ABD \$/ Ton) 2009/2013

Ülkeler	2009	2010	2011	2012	2013
Arnavutluk	1010,8	616,6	605,0	638,0	899,3
Cezayir	1211,5	981,5	864,0	1161,9	1083,8
Kolombiya	648,4	598,8	775,5	760,8	312,5
Avustralya	1396,0	1078,0	2021,7	-	-
Azerbaycan	4267,3	3687,8	4025,3	2835,4	2615,4
Bosna Hersek	1382,9	1885,0	1163,1	1591,5	1663,7
Şili	148,7	549,0	609,3	432,2	553,6
Çin	1757,0	-	2270,4	2150,6	2292,1
Kıbrıs	690,3	547,4	459,7	438,5	446,7
Mısır	330,3	472,2	453,3	447,9	-
İran	626,7	738,8	720,8	2209,7	2024,9
Yunanistan	972,9	649,5	636,0	585,2	628,6
İsrail	617,6	790,9	965,8	721,8	979,1
İtalya	767,1	780,5	731,4	771,4	866,6
Malezya	965,9	931,7	833,3	906,2	778,1
Meksika	185,5	227,3	238,6	181,5	240,4
Fas	462,7	437,6	366,3	571,3	518,8
Türkiye	654,8	590,1	379,3	405,7	420,6
Portekiz	583,6	610,3	501,5	553,9	657,4
Güney Afrika	216,3	516,7	551,8	499,3	568,6
İspanya	276,0	393,4	228,3	299,5	439,0
ABD	241,0	328,0	317,0	439,0	356,0
Uruguay	552,7	611,3	1050,8	741,5	805,9

Kaynak: Kaynak: <http://faostat3.fao.org/download/P/PP/E>

Ek Tablo 9: Dünya Greyfurt Üretici Fiyatları (ABD \$/ Ton) 2009/2013

Ülkeler	2009	2010	2011	2012	2013
Avustralya	634,9	857,8	1103,1	-	-
Bolivya	108,5	119,4	114,5	115,8	118,2
Çin	497,8		789,5	729,0	936,2
Kıbrıs	445,8	389,5	419,4	380,8	426,7
Dominik Cumhuriyeti	66,1	128,9	94,3	131,5	104,8
Yunanistan	319,4	381,6	263,9	320,5	-
İran	448,3	494,8	549,5	618,2	404,7
İsrail	661,3	728,3	799,2	757,7	788,2
Ürdün	266,1	233,8	310,6	227,0	260,4
Lübnan	331,7	212,3	328,4	356,2	-
Malezya	483,0	496,9	620,9	614,9	460,5
Mısır	124,2	130,8	133,6	133,7	
Malta	254,7	283,0	642,5	818,4	899,6
Meksika	92,4	106,4	129,5	131,2	119,2
Peru	126,3	148,9	167,3	189,4	203,8
Filipinler	385,2	390,9	492,0	541,8	577,6
Porto Riko	119,6	127,0	105,3	125,0	126,3
Güney Afrika	131,7	343,2	314,1	333,6	244,3
İspanya	247,8	208,8	206,9	195,8	-
Surinam	698,2	643,6	767,6	597,0	818,2
Tayland	359,8	504,4	505,7	933,4	1025,0
Tunus	334,8	455,2	292,9	316,0	338,1
Türkiye	254,2	338,0	231,0	262,5	247,2
ABD	120,0	201,0	195,0	211,0	170,0
Uruguay	607,0	679,1	662,2	671,4	924,0
Vietnam	318,2	392,0	432,3	464,1	576,4

Kaynak: <http://faostat3.fao.org/download/P/PP/E>

Ek Tablo 10: Türkiye’de Turunçgil Üretimi (2007 - 2014) (Ton)

ÜRÜN	ÜRETİM (TON)							
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Limon	651.767	672.452	783.587	787.063	790.211	710.211	726.283	725.230
Turunç	2.972	3.090	2.901	2.346	2.170	2.132	2.592	2.158
Greyfurt (Altıntop)	162.621	167.765	190.973	213.768	218.988	226.738	228.799	229.555
Portakal (Washington)	1.112.345	1.121.723	1.335.805	1.332.306	1.336.369	1.274.806	1.333.254	1.329.939
Portakal (Yafa)	68.649	69.673	78.280	75.048	77.218	87.554	72.419	67.505
Portakal (Diğer)	245.971	235.760	275.836	303.146	316.559	298.751	375.585	382.231
Toplam Portakal	1.426.965	1.427.156	1.689.921	1.710.500	1.730.146	1.661.111	1.781.258	1.779.675
Mandalina (Satsuma)	442.347	455.255	504.095	522.729	525.685	536.544	585.259	643.725
Mandalina (Clementin)	61.498	61.763	76.517	76.612	80.067	76.295	77.571	82.289
Mandalina (King)	5.177	5.865	9.521	10.309	10.273	8.629	9.555	6.550
Mandalina (Diğer)	235.317	233.590	256.257	249.049	256.226	253.364	269.841	314.335
Toplam Mandalina	744.339	756.473	846.390	858.699	872.251	874.832	942.226	1.046.899
TOPLAM	2.988.664	3.026.936	3.513.772	3.572.376	3.613.766	3.475.024	3.681.158	3.783.517

Kaynak: TÜİK

Ek Tablo 11: Türkiye’de Bölgelere Göre Turunçgil Üretimi (Ton) (2010-2014)

Bölge	Ürün adı	ÜRETİM (TON)				
		2010	2011	2012	2013	2014
Batı Marmara	Limon	240	231	234	232	203
	Portakal (Washington)	420	450	450	457	420
	Mandalina (Satsuma)	34.983	26.835	26.509	22.774	24.730
	Mandalina (Diğer)	11	10	10	10	10
	Toplam Mandalina	34.994	26.845	26.519	22.784	24.740
Batı Marmara Toplamı		35.654	27.526	27.203	23.473	25.363
Ege	Limon	59.304	62.808	63.179	63.753	62.246
	Greyfurt (Altıntop)	3.234	3.960	3.983	4.148	4.213
	Turunç	604	671	673	818	757
	Portakal (Washington)	192.034	245.486	251.242	255.690	255.291
	Portakal (Yafa)	884	1.100	1.093	1.111	1.196
	Portakal (Diğer)	20.800	28.648	27.282	32.936	29.145
	Toplam Portakal	213.718	275.234	279.617	289.737	285.632
	Mandalina (Satsuma)	151.621	136.642	160.345	174.959	176.852
	Mandalina (Clementin)	7.980	9.470	9.533	10.129	10.813
	Mandalina (King)	259	331	330	292	691
	Mandalina (Diğer)	5.513	5.945	5.879	5.811	6.691
	Toplam Mandalina	165.373	152.388	176.087	191.191	195.047
Ege Toplamı		442.233	495.061	523.539	549.647	547.895
Akdeniz	Limon	727.265	726.898	646.521	661.908	662.396
	Greyfurt (Altıntop)	210.524	215.018	222.745	224.641	225.332
	Turunç	1.742	1.499	1.459	1.774	1.401
	Portakal (Washington)	1.138.901	1.089.347	1.021.960	1.075.763	1.072.893
	Portakal (Yafa)	74.043	75.993	86.335	71.189	66.188
	Portakal (Diğer)	281.487	287.083	270.647	341.617	352.645
	Toplam Portakal	1.494.431	1.452.423	1.378.942	1.488.569	1.491.726
	Mandalina (Satsuma)	332.313	358.052	345.444	383.254	437.963
	Mandalina (Clementin)	68.422	70.597	66.762	67.442	71.476
	Mandalina (King)	10.050	9.942	8.299	9.263	5.859
	Mandalina (Diğer)	242.871	249.521	246.712	263.258	307.149
	Toplam Mandalina	653.656	688.112	667.217	723.217	822.447
Akdeniz Toplamı		3.087.618	3.083.950	2.916.884	3.100.109	3.203.302

Kaynak: TÜİK

Ek Tablo 11 (Devam): Türkiye’de Bölgelere Göre Turunçgil Üretimi (Ton) (2010-2014)

Bölge	Ürün adı	ÜRETİM (TON)				
		2010	2011	2012	2013	2014
Batı Karadeniz	Limon	0	2	0	0	0
	Portakal (Washington)	0	5	1	1	1
	Mandalina (Satsuma)	9	11	11	13	15
	Mandalina (Diğer)	1	2	2	2	2
	Toplam Mandalina	10	13	13	15	17
Batı Karadeniz Toplamı		10	20	14	16	18
Doğu Karadeniz	Limon	254	272	277	390	385
	Greyfurt (Altıntop)	10	10	10	10	10
	Portakal (Washington)	951	1.081	1.153	1.343	1.334
	Portakal (Yafa)	121	125	126	119	121
	Portakal (Diğer)	859	828	822	1.032	441
	Toplam Portakal	1931	2.034	2.101	2.494	1.896
	Mandalina (Satsuma)	3.803	4.145	4.235	4.259	4.165
	Mandalina (Clementin)	210	-	-	-	-
	Mandalina (Diğer)	653	748	761	760	483
Toplam Mandalina	4.666	4.893	4.996	5.019	4.648	
Doğu Karadeniz Toplamı		6.861	7.209	7.384	7.913	6.939
GENEL TOPLAM		3.572.376	3.613.766	3.475.024	3.681.158	3.783.517

Kaynak: TÜİK

Ek Tablo 12: Türkiye'nin Ülkelere Göre Portakal İhracatı

ÜLKE ADI	2011		2012		2013		2014		2015	
	Bin \$	Bin Kg	Bin \$	Bin Kg	Bin \$	Bin Kg	Bin \$	Bin Kg	Bin \$	Bin Kg
Irak	106.228	79.098	159.810	116.440	111.420	74.679	160.843	90.450	97.811	48.578
Rusya Federasyonu	103.877	72.662	68.180	45.016	68.843	43.607	78.895	44.159	38.312	21.241
Ukrayna	35.079	24.968	23.392	16.321	43.302	28.082	35.240	20.049	9.418	5.120
Gürcistan	12.605	9.351	11.185	7.907	15.623	10.563	18.199	9.837	8.882	4.253
Azerbaycan	6.210	4.569	10.414	7.213	8.870	5.997	9.577	5.208	3.981	2.034
Suriye	408	324	184	106	742	429	2.660	1.318	3.091	1.490
Romanya	3.382	2.416	4.762	2.823	4.961	2.970	3.742	1.880	2.679	1.256
Belarus	1.634	1.137	1.095	818	1.717	1.115	2.424	1.407	1.813	975
Türkmenistan	2.302	1.440	1.619	829	2.131	1.327	2.056	1.026	1.625	694
Bulgaristan	1.924	1.170	1.204	640	1.481	1.036	1.955	903	1.596	631
Sırbistan	1.330	738	682	367	1.565	962	1.991	976	1.208	584
Bosna-Hersek	763	388	1.003	418	1.369	898	2.644	1.178	1.123	405
Özbekistan	2.081	1.485	1.513	1.124	1.832	1.235	2.273	1.218	1.106	521
Almanya	2.677	1.845	1.115	789	2.295	1.677	1.710	1.110	998	568
Suudi Arabistan	4.902	3.822	1.178	780	916	669	1.212	693	889	579
Moldova	2.380	1.456	2.087	1.171	2.368	1.379	2.519	1.340	845	402
Makedonya	525	325	627	305	829	504	2.141	1.066	476	190
BAE	293	206	314	238	1.092	698	1.819	1.025	392	205
Çek Cumhuriyeti	559	390	1.116	695	1.552	998	607	318	360	186
Polonya	171	117	950	615	1.656	1.107	542	284	233	113
Letonya	290	175	300	145	688	324	737	346	225	84
Tacikistan	82	55	91	62	38	23	219	101	167	79
Mersin Serbest Bölgesi	355	271	609	459	1.354	776	2.508	1.296	115	52
Avusturya	116	82	62	48	105	81	198	125	108	62
Kazakistan	965	787	541	490	387	280	561	294	104	48
Kırgızistan	517	364	241	172	190	130	474	247	94	44
Kuveyt	6	4	61	58	139	92	184	107	82	42
Litvanya	51	38	90	60	2	1	42	23	81	43
Kosova	95	67	137	68	207	144	545	257	73	27
İngiltere	263	168	744	517	1.038	696	258	146	57	35
Katar	40	25	20	17	8	5	0	0	48	29
Yunanistan	2	1	0	0	22	14	0	0	48	20
İsveç	151	108	17	14	3	2	18	12	44	25
Hollanda	347	275	179	127	192	168	86	56	27	13
Fransa	48	36	21	17	32	24	70	44	26	19
Singapur	2	2	1	0	7	5	7	4	25	14
Norveç	269	172	283	179	297	247	188	134	24	14
Karadağ	84	52	145	84	33	22	136	57	23	11
Pakistan	44	16	0	0	0	0	0	0	19	10
Mayotte	14	12	21	18	7	6	19	21	12	14
Diğer	73.226	52.262	31.198	23.110	1.070	717	2.380	1.416	28	14
TOPLAM	366.297	262.881	327.190	230.258	280.380	183.690	341.677	190.131	178.269	90.722

Kaynak: TÜİK (2015 yılı verileri geçicidir.) Portakal taze ve kurutulmuş olarak alınmıştır

Ek Tablo 13: Türkiye'nin Ülkelere Göre Mandalına İhracatı

ÜLKE ADI	2011		2012		2013		2014		2015	
	Bin \$	Bin Kg	Bin \$	Bin Kg	Bin \$	Bin Kg	Bin \$	Bin Kg	Bin \$	Bin Kg
Rusya Federasyonu	186.331	132.378	157.449	114.411	205.153	140.006	286.383	164.658	90.149	48.620
Irak	104.800	75.871	109.229	77.937	116.728	74.657	163.395	89.073	63.366	31.198
Ukrayna	85.356	60.619	64.516	45.497	126.617	84.057	80.396	48.007	12.069	6.888
Suudi Arabistan	19.962	15.111	13.589	9.587	16.186	11.391	15.265	9.103	4.014	2.294
Romanya	16.236	11.831	10.085	6.685	10.720	6.996	13.633	7.113	4.330	2.194
İngiltere	8.032	5.550	5.233	4.174	9.502	6.608	12.568	8.615	1.571	1.065
Sırbistan	3.386	2.435	4.145	3.083	3.498	2.518	3.141	1.950	1.802	1.049
Makedonya	3.736	2.482	3.925	2.691	5.029	3.236	5.468	3.094	1.693	899
Almanya	6.680	5.668	5.980	5.387	6.192	4.652	9.156	6.113	1.247	816
Gürcistan	496	387	391	295	587	432	1.624	890	1.401	705
Belarus	744	519	515	352	1.661	1.221	6.257	3.887	1.155	649
Suriye	112	90	1.111	776	299	181	4.877	2.405	1.331	638
Moldova	4.313	2.902	3.897	2.494	4.908	3.197	5.805	3.067	1.228	573
Hollanda	3.792	2.546	2.383	1.640	6.081	4.282	5.842	3.713	992	540
Bulgaristan	1.983	1.329	3.131	2.053	2.044	1.394	4.604	2.382	1.144	532
Türkmenistan	809	637	240	182	583	412	1.128	668	684	344
Azerbaycan	864	636	428	301	680	492	999	563	604	309
Çek Cumhuriyeti	3.019	2.264	1.503	1.074	2.319	1.503	1.587	929	484	292
Kuveyt	52	36	549	449	1.317	859	1.006	573	398	229
BAE	77	60	570	449	731	477	1.625	918	418	228
Bosna-Hersek	1.187	558	648	315	918	532	974	438	455	182
Fransa	645	485	731	562	1.044	886	1.243	859	199	123
Kosova	556	347	695	428	479	300	593	259	263	102
Slovakya	702	552	182	137	679	492	402	227	161	99
Norveç	41	30	10	6	8	5	69	70	186	91
Kazakistan	353	252	436	379	453	318	577	308	180	83
Danimarka	0	0	0	0	21	12	64	32	167	83
Litvanya	42	33	0	0	147	108	111	58	112	60
Katar	0	0	97	78	55	36	45	25	101	58
Avusturya	1.284	1.033	760	607	415	333	631	438	74	52
Özbekistan	937	676	476	331	84	68	139	71	92	44
İtalya	0	0	0	0	10	7	62	41	44	36
Belçika	249	159	120	65	426	346	559	427	51	36
Bahreyn	0	0	96	79	152	95	248	136	53	30
Arnavutluk	13	9	12	6	77	54	136	64	80	30
Macaristan	563	426	696	546	158	110	142	86	32	17
Hırvatistan	155	137	70	53	89	69	125	104	26	15

Kaynak: TÜİK (2015 yılı verileri geçicidir.)

Ek Tablo 13 (Devam): Türkiye'nin Ülkelere Göre Mandalina İhracatı

ÜLKE ADI	2011		2012		2013		2014		2015	
	Bin \$	Bin Kg	Bin \$	Bin Kg	Bin \$	Bin Kg	Bin \$	Bin Kg	Bin \$	Bin Kg
İsveç	38	27	8	6	35	27	6	5	24	13
Yunanistan	16	11	18	15	7	5	5	4	21	12
Polonya	144	108	296	217	698	576	661	407	19	11
Mayotte	2	3	12	16	4	3	13	16	6	7
Letonya	85	34	28	17	55	37	142	86	8	4
Estonya	0	0	0	0	0	0	0	0	5	2
Kırgızistan	29	23	17	12	17	11	25	14	4	2
Umman	3	4	43	39	138	86	29	19	2	1
Slovenya	233	183	99	79	99	63	66	43	1	1
Afganistan	0	0	1	1	7	5	0	0	0	0
Hong Kong	516	698	2	3	0	0	0	0	0	0
İran	3.931	2.915	3.067	2.454	0	0	0	0	0	0
İsviçre	3	3	2	2	0	0	0	0	0	0
Kanada	21	14	0	0	40	31	100	83	0	0
Karadağ	35	19	28	19	8	5	8	4	0	0
Kenya	0	0	16	19	0	0	0	0	0	0
Kuzey Kıbrıs Türk Cum.	0	0	2	2	1	1	0	0	0	0
Libya	0	0	9	7	0	0	23	13	0	0
Malezya	1	2	3	2	5	4	44	38	0	0
Malta	6	6	2	2	11	10	0	0	0	0
Mauritius	0	0	0	0	0	0	5	5	0	0
Mersin Serbest Bölgesi	8.238	5.843	8.065	6.485	3.933	2.780	1.209	641	0	0
Moğolistan	0	0	0	0	0	0	33	20	0	0
Singapur	13	9	0	0	0	0	63	55	0	0
Tacikistan	15	11	5	4	0	0	10	4	0	0
Ürdün	50	40	274	188	77	54	0	0	0	0
TOPLAM	470.889	338.000	405.893	292.701	531.184	356.044	633.321	362.824	192.448	101.253

Kaynak: TÜİK (2015 yılı verileri geçicidir.)

Ek Tablo 14: Türkiye'nin Ülkelere Göre Limon İhracatı

ÜLKE ADI	2011		2012		2013		2014		2015	
	Bin \$	Bin Kg	Bin \$	Bin Kg	Bin \$	Bin Kg	Bin \$	Bin Kg	Bin \$	Bin Kg
Rusya Federasyonu	128.662	93.185	100.006	74.655	111.404	83.618	113.901	78.331	88.467	53.204
Irak	60.767	46.002	49.000	35.099	46.029	30.591	53.848	31.124	68.962	33.102
Suudi Arabistan	74.112	57.867	46.100	31.609	44.415	31.619	45.840	28.175	36.328	20.019
Romanya	33.839	24.917	22.619	15.870	24.713	17.899	21.736	16.245	22.704	16.406
Ukrayna	43.697	32.954	35.819	25.643	41.989	29.877	37.168	23.912	19.477	11.419
Polonya	15.839	10.189	10.083	8.392	13.555	10.453	8.344	7.780	10.756	8.639
Sırbistan	12.736	8.427	10.470	8.014	11.527	8.878	9.918	7.952	8.685	6.175
BAE	1.528	1.123	3.991	2.933	11.607	8.015	16.618	10.282	9.981	5.809
Bulgaristan	10.644	6.811	8.688	5.604	11.348	7.692	12.335	8.304	9.424	5.763
İtalya	3.154	2.316	1.687	1.581	4.025	3.330	3.534	3.347	5.676	4.534
Hollanda	4.153	3.042	3.554	2.943	5.828	4.595	4.401	3.523	5.148	3.959
Almanya	10.318	7.650	6.203	4.411	6.263	4.890	5.657	4.856	5.214	3.771
Çek Cumhuriyeti	10.671	7.359	5.859	4.358	8.373	6.013	7.243	5.603	4.131	3.086
Azerbaycan	5.300	3.988	5.273	3.760	4.664	3.378	7.074	4.180	4.679	2.657
Yunanistan	7.862	5.373	4.408	3.213	3.962	2.920	3.982	3.453	3.922	2.631
Macaristan	4.721	3.290	3.037	2.308	3.983	3.025	3.277	2.686	3.263	2.422
Kuveyt	661	475	2.571	1.860	3.349	2.260	4.722	2.954	3.996	2.224
İngiltere	5.758	3.938	2.648	2.020	5.077	3.779	4.646	3.690	3.057	2.167
Malezya	1.424	1.046	1.403	1.189	3.478	3.316	2.959	3.450	1.952	2.139
Singapur	948	700	1.148	1.020	2.795	2.711	3.908	4.358	1.943	2.130
Gürcistan	3.057	2.224	3.221	2.305	4.613	3.026	4.050	2.210	4.090	2.030
Makedonya	4.105	2.413	3.418	2.197	3.815	2.572	3.783	2.519	3.372	1.880
Endonezya	219	152	242	233	42	83	435	536	1.233	1.449
Bosna-Hersek	5.434	2.753	3.634	1.829	3.698	2.277	3.685	2.073	2.745	1.272
Belarus	3.723	2.659	2.400	1.963	2.917	2.358	2.949	2.284	2.008	1.194
Slovakya	2.917	2.203	2.245	1.762	2.066	1.620	1.637	1.558	1.427	1.142
Moldova	2.996	1.905	2.693	1.700	2.469	1.855	2.686	1.715	1.743	868
Hırvatistan	3.021	2.080	1.777	1.366	2.238	1.726	1.226	1.144	975	797
Slovenya	1.633	1.033	494	338	1.300	956	1.054	1.034	951	720
Kosova	2.095	1.330	1.700	948	1.442	800	1.836	957	1.505	716
Hong Kong	655	446	557	419	2.332	2.229	2.906	3.744	646	696
Letonya	1.703	1.054	1.229	905	1.519	1.188	1.056	913	896	682
Danimarka	557	357	492	336	551	353	830	498	1.143	579
Litvanya	2.459	1.680	1.431	1.198	1.948	1.566	774	669	719	545
Kanada	832	564	489	402	463	412	506	657	446	524
Suriye	405	355	8.289	5.888	152	93	401	208	924	429
Katar	84	62	492	398	1.076	789	916	597	753	417
Mersin Serbest Bölgesi	346	252	1.208	1.007	1.211	826	1.472	1.357	539	375
Fransa	446	393	236	254	327	282	394	455	401	368
Karadağ	1.130	752	1.107	757	753	467	918	498	596	328
Avusturya	658	456	352	264	566	455	175	166	352	298
Belçika	313	224	175	131	231	182	164	184	244	249
Arnavutluk	1.174	728	895	503	559	377	163	107	480	238
Kazakistan	1.047	796	702	556	947	727	973	783	328	209

Kaynak: TÜİK (2015 yılı verileri geçicidir.)

Ek Tablo 14 (Devam): Türkiye'nin Ülkelere Göre Limon İhracatı

ÜLKE ADI	2011		2012		2013		2014		2015	
	Bin \$	Bin Kg	Bin \$	Bin Kg	Bin \$	Bin Kg	Bin \$	Bin Kg	Bin \$	Bin Kg
İspanya	0	0	20	18	124	105	252	317	276	202
Norveç	338	254	181	136	259	250	160	168	186	201
Bahreyn	0	0	258	209	988	828	495	350	261	155
İsveç	177	126	199	167	183	153	83	64	241	147
İrlanda	20	16	152	117	203	129	301	162	184	136
Kırgızistan	569	384	635	477	453	318	486	333	193	107
Türkmenistan	245	203	93	75	165	124	129	101	107	61
Ürdün	2.417	1.797	840	564	295	206	96	61	67	41
Lüksemburg	0	0	0	0	0	0	0	0	43	40
Özbekistan	612	485	519	359	345	248	17	9	54	30
İsrail	0	0	0	0	0	0	0	0	44	30
Mauritius	0	0	0	0	0	0	54	43	24	26
ABD	90	71	0	0	367	406	0	0	22	25
Umman	3	3	200	156	442	287	147	90	53	24
Güney Afrika Cumhuriyeti	0	0	0	0	4	4	24	30	21	17
Mayotte	3	3	6	6	1	1	6	8	3	4
Diğer	4.798	3.506	67	57	187	161	105	100	10	9
TOPLAM	487.076	354.372	367.217	266.482	409.631	299.300	408.455	282.908	348.071	211.516

Kaynak: TÜİK (2015 yılı verileri geçicidir.)

Ek Tablo 15: Türkiye'nin Ülkelere Göre Greyfurt İhracatı

ÜLKE ADI	2011		2012		2013		2014		2015	
	Bin \$	Bin Kg	Bin \$	Bin Kg	Bin \$	Bin \$	Bin Kg	Bin \$	Bin Kg	Bin \$
Rusya Federasyonu	48.671	34.387	40.717	28.735	44.139	29.712	39.413	21.985	29.018	15.249
Romanya	19.506	13.694	21.241	11.742	8.037	5.178	19.367	8.836	10.200	4.411
Hollanda	3.448	2.215	5.600	3.718	3.928	2.790	14.360	8.165	8.500	4.196
Polonya	10.675	7.279	13.815	8.815	9.029	5.838	14.630	7.538	8.708	3.881
Almanya	10.467	7.832	10.169	6.891	9.856	7.321	8.583	5.347	7.143	3.702
Ukrayna	17.506	12.832	17.882	12.356	20.834	14.108	14.532	8.394	6.346	3.292
Bulgaristan	8.795	4.205	8.605	3.759	5.733	3.541	11.146	5.100	7.190	2.920
Irak	5.513	4.011	9.237	6.492	4.258	2.779	8.724	4.749	5.080	2.486
Mersin Serbest Bölgesi	817	590	1.497	1.169	2.010	1.229	2.950	1.569	2.441	1.608
Sırbistan	3.069	2.005	3.522	2.247	2.805	1.937	4.543	2.381	2.912	1.536
İtalya	2.132	1.507	2.852	1.965	2.129	1.408	5.191	2.824	2.695	1.316
Çek Cumhuriyeti	4.018	2.756	3.488	2.222	3.795	2.455	4.436	2.552	2.619	1.307
BAE	765	556	1.301	903	1.961	1.285	3.465	1.792	1.931	950
Suudi Arabistan	4.853	3.600	2.937	1.972	2.025	1.386	2.594	1.486	1.504	765
Belarus	1.392	1.074	1.142	792	1.972	1.334	3.043	1.599	1.560	708
Gürcistan	929	690	1.587	1.177	1.659	1.127	1.818	995	1.144	548
İngiltere	400	279	1.671	1.019	898	569	1.661	921	962	503
Macaristan	1.980	1.470	2.095	1.383	1.707	1.108	1.988	1.076	1.065	479
Litvanya	752	517	334	183	444	268	574	274	884	429
Slovakya	1.531	1.145	1.346	967	1.167	821	1.589	884	788	370
Moldova	1.146	792	1.030	680	1.019	692	1.199	701	754	340
Hırvatistan	824	571	566	369	676	458	989	561	669	339
Makedonya	752	413	1.033	574	760	442	1.198	580	785	333
Bosna-Hersek	944	479	1.067	501	781	434	1.437	660	758	317
Fransa	1.352	831	2.400	1.304	120	78	1.548	774	666	276
Azerbaycan	637	482	708	489	702	474	781	424	479	246
Danimarka	535	361	400	287	392	265	307	157	486	240
Letonya	408	279	863	535	391	226	754	365	501	223
Malezya	159	103	206	163	78	58	501	330	260	153
Slovenya	139	87	76	44	110	63	390	210	378	152
İrlanda	0	0	166	120	55	34	332	159	309	152
Hong Kong	525	405	749	552	296	186	643	376	269	148
Singapur	273	190	136	112	77	51	368	196	213	106
Yunanistan	83	63	126	94	184	120	200	111	184	86
Karadağ	209	141	310	203	162	96	335	167	174	85
Belçika	342	202	682	368	540	392	692	476	138	84
Kuveyt	54	41	578	377	136	94	227	126	119	63
Avusturya	180	114	27	14	13	9	35	18	135	62
Vietnam	0	0	0	0	60	50	508	315	111	49
Katar	0	0	24	20	43	32	30	17	71	34
Kazakistan	152	133	103	97	95	61	184	97	76	34
Bahreyn	0	0	20	15	64	47	79	45	56	30

Kaynak: TÜİK (2015 yılı verileri geçicidir.)

Ek Tablo 15 (Devam): Türkiye'nin Ülkelere Göre Greyfurt İhracatı

ÜLKE ADI	2011		2012		2013		2014		2015	
	Bin \$	Bin Kg	Bin \$	Bin Kg	Bin \$	Bin \$	Bin Kg	Bin \$	Bin Kg	Bin \$
Türkmenistan	61	47	38	29	69	47	73	43	57	26
Kosova	102	60	60	41	58	43	104	65	54	24
Estonya	7	4	0	0	0	0	0	0	40	23
Arnavutluk	24	13	50	31	20	14	105	56	52	19
Özbekistan	43	32	36	26	51	35	39	20	35	18
Norveç	13	9	9	7	8	4	23	12	23	11
Mauritius	0	0	0	0	0	0	85	47	16	9
Hindistan	0	0	0	0	0	0	0	0	18	8
Güney Afrika Cumhuriyeti	0	0	41	31	17	11	69	50	20	7
Kırgızistan	49	34	23	18	33	23	66	37	12	7
Tacikistan	4	3	0	0	3	2	3	2	9	4
Suriye	45	35	702	470	1	1	1	1	7	3
İsveç	74	48	191	133	3	3	3	2	5	3
Mayotte	1	0	3	2	1	1	5	5	2	2
Umman	1	1	23	18	59	40	22	13	2	1
Kuzey Kıbrıs Türk Cum.	0	0	0	0	6	3	0	0	1	0
Afganistan	0	0	0	0	5	5	0	0	0	0
Endonezya	5	4	0	0	1	2	0	0	0	0
İran	1.279	940	0	0	0	0	0	0	0	0
İspanya	0	0	494	371	0	0	19	9	0	0
İsrail	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
İsviçre	12	10	7	5	3	2	1	1	0	0
Japonya	334	289	1.639	1.274	1.667	1.366	334	238	0	0
Kanada	0	0	8	7	0	0	0	0	0	0
Kenya	0	0	4	3	0	0	0	0	0	0
Malta	0	0	2	1	4	3	0	0	0	0
Pakistan	0	0	0	0	0	0	16	11	0	0
Ürdün	4	3	77	51	8	6	0	0	0	0
ABD	19	12	0	0	0	0	0	0	0	0
TOPLAM	158.015	109.877	165.717	107.946	137.157	92.166	178.312	95.945	110.634	54.370

Kaynak: TÜİK (2015 yılı verileri geçicidir.)

Ek Tablo 16: Türkiye'nin Ülkelere Göre Portakal İthalatı

	2011		2012		2013		2014		2015	
	Bin \$	Bin Kg	Bin \$	Bin Kg	Bin \$	Bin \$	Bin Kg	Bin \$	Bin Kg	Bin \$
Kuzey Kıbrıs Türk Cum.	43.853	12.645	30.764	11.984	33.267	10.363	28.165	7.387	42.924	9.048
Mısır	0	0	0	0	0	0	0	0	2.221	444
Rusya Federasyonu	24	19	0	0	0	0	25	19	217	145
Bulgaristan	0	0	0	0	0	0	0	0	20	9
Fransa	0	0	0	0	0	0	0	0	1	20
BAE	19	17	0	0	0	0	0	0	0	0
Irak	45	34	22	19	0	0	24	14	0	0
Suriye	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0
Türkmenistan	0	0	22	16	0	0	0	0	0	0
Fas	0	0	2	1	0	0	0	0	0	0
Güney Afrika Cumhuriyeti	24	10	6	2	205	74	0	0	0	0
İran	294	230	0	0	0	0	0	0	0	0
TOPLAM	44.259	12.955	30.816	12.022	33.472	10.437	28.213	7.421	45.383	9.666

Kaynak: TÜİK (2015 yılı verileri geçicidir.) Portakal taze ve kurutulmuş olarak alınmıştır.

Ek Tablo 17: Türkiye'nin Ülkelere Göre Mandalina İthalatı

ÜLKE ADI	2011		2012		2013		2014		2015	
	Bin \$	Bin Kg	Bin \$	Bin Kg	Bin \$	Bin \$	Bin Kg	Bin \$	Bin Kg	Bin \$
Kuzey Kıbrıs Türk Cum.	7.445	3.068	9.696	3.949	10.572	3.717	15.896	4.672	18.494	5.866
Rusya Federasyonu	0	0	0	0	23	17	51	54	46	31
Irak	0	0	0	0	32	21	70	41	23	13
Peru	0	0	0	0	0	0	0	0	4	2
Uruguay	0	0	0	0	5	3	2	1	2	1
Güney Afrika Cumhuriyeti	0	0	5	3	1	1	2	1	2	1
Arjantin	0	0	3	2	0	0	0	0	0	0
İran	22	20	0	0	0	0	0	0	0	0
İspanya	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Pakistan	0	0	0	0	20	9	0	0	0	0
Suudi Arabistan	0	0	0	0	14	6	0	0	0	0
Ukrayna	0	0	20	18	28	11	17	12	0	0
TOPLAM	7.468	3.088	9.724	3.971	10.696	3.784	16.039	4.782	18.572	5.914

Kaynak: TÜİK (2015 yılı verileri geçicidir.)

Ek Tablo 18: Türkiye'nin Ülkelere Göre Limon İthalatı

ÜLKE ADI	2011		2012		2013		2014		2015	
	Bin \$	Bin Kg	Bin \$	Bin Kg	Bin \$	Bin \$	Bin Kg	Bin \$	Bin Kg	Bin \$
Kuzey Kıbrıs Türk Cum.	401	287	2.247	1.678	1.515	1.521	1.977	1.941	1.728	1.723
Brezilya	62	59	103	96	46	49	194	196	307	315
Güney Afrika Cumhuriyeti	0	0	28	26	0	0	0	0	121	118
Meksika	113	112	150	150	256	265	154	159	50	51
Rusya Federasyonu	0	0	0	0	0	0	0	0	72	48
Fransa	0	0	0	0	48	42	62	56	29	38
Vietnam	0	0	0	0	0	0	0	0	6	6
Mısır	0	0	0	0	2	2	0	0	2	3
Peru	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
Arjantin	0	0	542	529	0	0	0	0	0	0
Bulgaristan	20	18	0	0	0	0	0	0	0	0
İran	71	50	0	0	0	0	0	0	0	0
İtalya	0	0	23	19	0	0	22	25	0	0
Suudi Arabistan	3	1	0	0	117	92	11	12	0	0
TOPLAM	670	528	3.094	2.498	1.983	1.971	2.419	2.389	2.317	2.304

Kaynak: TÜİK (2015 yılı verileri geçicidir.)

Ek Tablo 19: Türkiye'nin Ülkelere Göre Greyfurt İthalatı

ÜLKE ADI	2011		2012		2013		2014		2015	
	Bin \$	Bin Kg	Bin \$	Bin Kg	Bin \$		Bin \$	Bin Kg	Bin \$	Bin Kg
Kuzey Kıbrıs Türk Cum.	6.171	1.325	3.528	742	3.982	992	3.292	656	2.326	487
Rusya Federasyonu	44	37	0	0	0	0	40	32	343	229
Çin	104	54	105	59	134	65	145	67	97	45
Güney Afrika Cumhuriyeti	170	73	42	20	788	405	2	1	39	18
İtalya	0	0	0	0	0	0	0	0	22	15
Meksika	100	53	0	0	0	0	0	0	15	7
Vietnam	17	8	9	5	0	0	5	2	2	1
Avusturya	6	6	0	0	0	0	0	0	0	0
İran	22	13	0	0	0	0	0	0	0	0
İsrail	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Romanya	21	6	0	0	0	0	0	0	0	0
Suudi Arabistan	0	0	0	0	2	2	24	14	0	0
Svaziland	21	10	0	0	0	0	0	0	0	0
Tayland	0	1	6	2	2	1	2	1	0	0
TOPLAM	6.677	1.587	3.690	828	4.908	1.464	3.509	772	2.844	802

Kaynak: TÜİK (2015 yılı verileri geçicidir.)

Ek Tablo 20: Türkiye Turunçgil Ortalama Üretici Fiyatları (TL/Kg)

Yıllar	Aylar	Portakal	Mandalina	Limon	Altıntop
2011	Ocak	0,56	0,77	0,93	0,32
	Şubat	0,62	0,95	0,87	0,42
	Mart	0,81	-	-	-
	Nisan	-	-	-	-
	Mayıs	-	-	-	-
	Haziran	-	-	-	-
	Temmuz	-	-	-	-
	Ağustos	-	-	-	-
	Eylül	-	-	1,22	-
	Ekim	-	0,97	0,83	-
	Kasım	0,76	0,85	0,68	0,42
	Aralık	0,64	0,86	0,48	0,37
2011 Ortalama		0,68	0,88	0,83	0,39
2012	Ocak	0,54	1,16	0,49	0,36
	Şubat	0,62	0,98	0,56	0,38
	Mart	0,65	-	-	-
	Nisan	-	-	-	-
	Mayıs	-	-	-	-
	Haziran	-	-	-	-
	Temmuz	-	-	-	-
	Ağustos	-	-	-	-
	Eylül	-	-	0,73	-
	Ekim	-	0,81	0,84	-
	Kasım	0,56	0,74	0,78	0,58
	Aralık	0,52	0,65	0,81	0,47
2012 Ortalama		0,58	0,87	0,70	0,45
2013	Ocak	0,50	0,72	0,83	0,56
	Şubat	0,60	0,71	0,86	0,49
	Mart	0,67	-	-	-
	Nisan	-	-	-	-
	Mayıs	-	-	-	-
	Haziran	-	-	-	-
	Temmuz	-	-	-	-
	Ağustos	-	-	-	-
	Eylül	-	-	0,68	-
	Ekim	-	0,70	0,68	-
	Kasım	0,49	0,73	0,63	0,43
	Aralık	0,46	0,68	0,64	0,42
2013 Ortalama		0,54	0,71	0,72	0,48

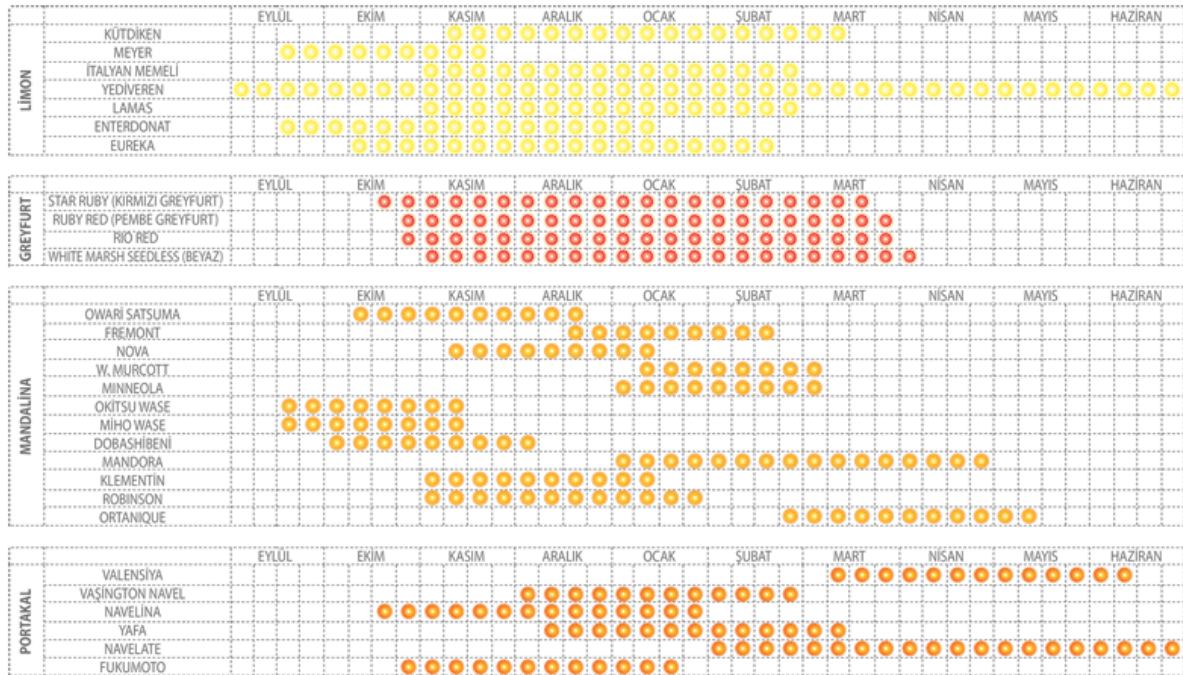
Kaynak: TÜİK (2015 yılı verileri geçicidir.)

Ek Tablo 20 (Devam): Türkiye Turunçgil Ortalama Üretici Fiyatları (TL/Kg)

Yıllar	Aylar	Portakal	Mandalina	Limon	Altıntop
2014	Ocak	0,55	0,60	0,75	0,56
	Şubat	0,54	0,69	0,96	0,51
	Mart	0,53	-	-	-
	Nisan	0,48	-	-	-
	Mayıs	-	-	-	-
	Haziran	-	-	-	-
	Temmuz	-	-	-	-
	Ağustos	-	-	-	-
	Eylül	-	-	1,05	-
	Ekim	-	0,65	0,97	-
	Kasım	0,56	0,57	0,86	0,46
	Aralık	0,52	0,55	0,85	0,48
2014 Ortalama		0,53	0,61	0,91	0,50
2015	Ocak	0,55	0,69	0,80	-
	Şubat	0,59	0,75	0,89	-
	Mart	0,77	-	-	-
	Nisan	0,79	-	-	-
	Mayıs	-	-	-	-
	Haziran	-	-	-	-
	Temmuz	-	-	-	-
	Ağustos	-	-	-	-
	Eylül	-	-	0,98	-
	Ekim	-	0,69	1,19	-
	Kasım	-	-	-	-
	Aralık	-	-	-	-
2015 Ortalama		0,68	0,71	0,97	-

Kaynak: TÜİK (2015 yılı verileri geçicidir.)

Ek Tablo 21: Bazı turunçgil çeşitleri ve turunçgil üretim takvimi

Kaynak: <http://www.ntg.org.tr/s/b/> (Narenciye Tanıtım Grubu)

KAYNAKLAR

1. Güney O. İ., Ören M.N. Tarım Sistemlerindeki Gelişmeler Kapsamında Dünya Turunçgil Sektörü, Ç.Ü Fen ve Mühendislik Bilimleri Dergisi Yıl:2012 Cilt:28-1.
2. Çin Narenciye Pazarı ve İthalat-İhracat Durumu Araştırma Raporu, Kasım – 2014.
3. <http://www.milliyet.com.tr/ozel-haber-turkiye-nin-yeni-turunçgil-mersin-yerelhaber-874058/>
4. <http://www.ntg.org.tr/a/talyan-narenciyesi-kuraklik-ve-hastaliktan-kotue-etkilendi-25>
5. Freshfel (Avrupa Taze Ürün Birliği), 2010. Narenciye Çalışma Grubu Telekonferans Raporu, 13 Ekim 2014.
6. <http://www.ntg.org.tr/s/b/> (Narenciye Tanıtım Grubu)
7. <http://faostat3.fao.org/download/P/PP/E>
8. The United States Department of Agriculture (USDA), <http://www.usda.gov>,
9. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), www.tuik.gov.tr